

13 14.8.2013

**KIRKKO
& KOTI**

Tapulikirkossa tunnelmaa

→ 7

Sami liittyi kirkkoon

→ 16

**KIRKKO
& KOTI**
100
vuotta
1913–2013

**Kuorolaulusta
uutta voimaa**

→ 8–10

**Mika Aaltola:
Uskontoa ja politiikkaa
ei voi erottaa**

→ 2–3

AJANKOHTAISTA

Suhteet kunnossa Suomen Lähetysseuraan

Kuopion seurakunnissa ei karsasteta Suomen Lähetysseuran päätöstä lähettää miespari lähetystyöhön.

Kesän aikana on uutisoitu ainakin Utsjoen seurakunnan päätöksestä irtisanoa nykyiset sopimukset Suomen Lähetysseuran kanssa. Vain kirkkohallituksen määräämät kolehdit Lähetysseuran hyväksi kerätään edelleen.

”Mekin saimme tietää Utsjoen ratkaisusta uutisoinnin kautta. Muita seurakuntia tai järjestöjä, jotka olisivat selkeästi lopettaneet yhteistyön kanssamme, ei ole tullut tähän mennessä tietoomme”, Suomen Lähetysseuran viestintäjohtaja Eeva Kemppi-Repo kertoo.

Hiljattain myös lestadiolainen Uusheräys on ilmoittanut puntaroivansa uudelleen jatkaako se Suomen Lähetysseuran tukemista. Tällä hetkellä Uusheräys tutkii, mitä muita mahdollisia lähetysyhteistyökumppaneita olisi tarjolla.

Kuopion seurakunnissa Suomen Lähetysseuran päätös ei ole aiheuttanut kohua.

”Meillä lähetysväen keskuudessa äänenpainot ovat olleet pikemminkin päätöstä tukevia”, Järvi-Kuopion seurakunnan kirkkoherra Reijo Leino kertoo.

”Ja nekin, jotka ehkä asiaa paheksuvat, haluavat silti tehdä yhteistyötä Lähetysseuran kanssa.”

”Itse työn merkitys on tärkein ja se osataan meillä aika hyvin nähdä.”

Kohu miesparista

Kesäkuun alussa Suomen Lähetysseuran valtakunnallisilla lähetysjuhlilla Helsingin piispa Irja Askola vihki rekisteröidyssä parisuhteessa elävän miesparin lähetystyöhön. Asiasta nousi kohu – niin puolesta kuin vastaanakin. Myös Lähetysseuran koki tilauskannan notkahduksen, kun tilauksia peruttiin protestina. Nyt notkahdus on kurottu umpeen.

Suomen Lähetysseura sai tapauksen jälkeen paljon palautetta kirkkoherroilta ympäri maan.

”Osa suhtautui asiaan neutraalisti, osa kiitteli päätöstä, toiset taas ilmaisivat eriävän mielenpiteensä ja halusivat meiltä perusteluja asialle”, Kemppi-Repo selvittää.

”Jotkut seurakunnat sanoivat harkitsevansa sopimusten irtisanomista Lähetysseuran kanssa.”

HELI HARING

Lähetysseuran ympärillä on kesällä kuohunut. Kuopion seurakunnissa ei olla käännetty selkää järjestölle.

PYSÄKILLÄ

Uskonnon merkitys vain

Konservatismi nousee maailmalla, kuvaa osastonjohtaja Mika Aaltola Ulkopoliittisesta Instituutista.

Kauan uskottiin, että uskonto on häviämässä julkisesta elämästä ja siitä on tulossa ihmisten yksityinen asia. Länsi-Euroopan nähtiin olevan tässä suhteessa tavallaan kehityksen keihäänkärki. Nyttemmin tämä ns. maallistumishypoteesi on osoittautunut vääräksi.

”Julkisen uskonnon harjoittaminen ja uskonto osana poliittista elämää on herännyt myös läntisessä Euroopassa. Se näkyy jo haudatuksi uskottujen kysymysten uudelleen politisoinumisena: esimerkiksi käy abortti,” sanoo Ulkopoliittisen Instituutin osastonjohtaja Mika Aaltola. Hänen vastuualueeseensa kuuluvat kansainväliset asiat ja mm. uskontoihin liittyvät kysymykset.

Abortti ja elämän lahja?

Abortti nousi esille kesän mediakeskustelussa sisäministeri Päivi Räsäsen Kansanlähetyspäivillä pitämän puheen jälkeen.

Tällaiset kysymykset liittyvät Aaltolan mukaan maallisen ja pyhän erotteluun julkisessa elämässä. Mitä pitäisi pitää pyhänä? Mitkä tulisi jättää rauhaan?

”Aborttikysymys liittyy paljolti käsitykseen elämästä pyhänä lahjana. Samassa yhteydessä perhe – heteronormatiivisesti määriteltynä – nähdään lapsen elämän takeena. Vastustetaan avioliiton moninaisempia tulkintoja. Käsitetään, että perheen perinteiset määritelmät ovat keskeisiä ja luonnollisia osia terveelle ja hyveelliselle yhteisölliselle elämälle.”

Pluralistinen liberalismi puolestaan kokee tasa-arvoisuuden ja ihmisoikeudet hyveellisen elämän lähtökohrana:

”Tasa-arvoisuus ja ihmisoikeudet ovat tavallaan pyhiä asioita pluralistille. Valistuksen ajan

hengessä kyseenalaistetaan avoimesti kristilliset käsitykset pyhydestä.”

Viime vuosien keskusteluissa yksi suuri kysymys liittyy avioliittolakiin ja sen suhteeseen seksuaalivähemmistöihin. Aaltolan mukaan juuri sellaisissa kysymyksissä näkyy, miten merkittävä asia uskonto vielä nykyäänkin on:

”Uskonnon suhde uusiin ihmisoikeusteemoihin, kuten tasa-arvoiseen avioliittoon, on näyttänyt uskonnollisten tulkintojen voiman osana yhteiskunnallista keskustelua.”

Viholliskuvat ja uskonto?

Uskonto on näkynyt myös identiteettipolitiikan tasolla. Syyskuun 11. päivän jälkeen viholliskuvat liittyivät Aaltolan mukaan uskontoon. Militantti islamismi nähtiin lännen päävastustajana.

”Jos vihollinen määrittyi uskonnollisesti, niin silloin myös läntinen identiteetti haki omaa kristillistä perustaansa”, Aaltola hahmottaa. Esimerkiksi maahanmuuttokeskustelusta tuli tärkeä yhteiskunnallisen debatin raami ympäri läntistä maailmaa. Maahanmuutossa nähtiin ongelmia, jotka liittyivät uskonpiireihin, erityisesti islamiin, joka nähtiin läntiselle elämäntavalle vastakkaisena.

Yhdysvalloista katolisten hispaanien maahanmuuton vastustamisesta on peräisin ns. yhteen-sopimattomuus – perustelu, jonka mukaan uskonnokappaleiden erilaisuus johtaa sopeutumattomuuteen ja protestanttisen etiikan heikentymiseen. Perustelua kuulee yhä Suomessakin.

Matka kohti moniarvoisuutta?

Muuttoliike ja kulttuurien kohtaamiset ovat myös luoneet ajatusta moniarvoisesta yhteiskunnasta.

Liberalistinen ajattelu perustuu progressiiviseen kuvaan ajasta. Sen mukaan maailma on matkalla kohti pluralistisen demokratian voittoa: moniarvoinen – pluralisti – näkee kulttuurien kanssakäymisessä ja yhteensulattamisessa lisäarvoa, ei vaaroja.

”Tämä ajatus historiasta näyttäytyy paljolti modernin rationaaliseen yhteiskunnan korostuksena. Ajattelu on myös globaalihallinnon kuten YK-järjestelmän taustalla.”

”Moniarvoinen kansainvälisyys juontaa käyttövoimaansa rationalismista. Samalla sillä on uskonnollisia piirteitä: usko lineaariin aikaan, joka kulkee kohti lunastusta, on hyvin kristillinen piiri modernissa globaalissa ajattelussa.”

Konservatiiviset suuntaukset kuitenkin Mika Aaltolan mukaan nousemassa tärkeään asemaan. Pluralismi nähdään ongelmana:

”Sen hahmottomuuden ei nähdä tarjoavan jäsentynyttä maailmankuvaa kansalaisille. Paremminkin vastauksia haetaan nostalgisesti menneestä. Tässä yhteydessä julkinen uskonto ja uskonto osana valtiota ovat nousseet esiin eripuolilla maailmaa... lännessä, Kiinassa, Intiassa.”

”Uskonto ja pyhyys osana julkista elämää ja politiikkaa voidaan nähdä sitouttavina elementteinä. Ne luovat ihmisille muistin ja identifikaation kohteita.”

Esimerkiksi ns. talvisodan ihme tuottaa suomalaisille tuntemuksia oman historian pyhydestä ja suuresta merkityksestä.

”Tämänkaltaiset asiat ehostavat ja elävöittävät julkista elämää, joka muuten olisi varsin teknistä ja byrokraattista. Niiden puute näkyy globaalihallinnon ongelmina. Kukaan ei oikein tunnu ymmärtävän teknokraattisen YK-järjestelmän mieltä, koska sen uskonnolliset elementit ja opinkappaleet ovat varsin ohuita”, Mika Aaltola kuvaa.

Kansallisvaltioiden tasolla tilanne on toinen. Esimerkiksi Kiinassa herätellään eloon konfutsea-laista harmonian käsitettä, koska een koetaan tukevan pyhänä käsitteenä kiinalaista valtiotähtäystä. Samalla puhutaan harmonisesta maailmanjärjestyksestä vaihtoehtona läntiselle hegemonialle. Monikulttuurisena itseään mainostava Intia puolestaan on Aaltolan mukaan vahvasti hindulainen: perinteet hallitsevat julkisia myyttejä ja perinteitä. Intiassa käytetään EU:stakin tuttua ”Unity in diversity” -teemaa.

Traditionalismia ovat korostaneet monet populistiset liikkeet Suomessa ja muualla. Esimerkiksi käy teekutsuliike Yhdysvalloissa, jonka kautta raamattu, abortti, aseet ja homous -teemat ovat levinneet yhdysvaltalaiseen ja kansainväliseen keskusteluun.

Pyhä sota ja oikeamielisyys?

Pyhä sota –traditio liittyy vahvasti sodankäyntiin sekä idässä että lännessä. Läntinen oikeutetun sodan traditio nousee suoraan katolisesta traditiosta, modernien tulkintojen taustalla erityisesti Augustinuksen ja Tuomas Akvinolaisen käsitykset oikeutetusta sodasta.

”Oikeutettu sota väärämielisiä diktaattoreita vastaan korostaa oikeamielisen toimijan roolia

JUHO TUOMI

”Kansainvälisetkin

asiat täytyy vain voida sopia ja toimijoiden tulee ymmärtää toistensa tarpeet ja huolet. Kompromissi on aina sotaa parempi”, Mika Aaltola sanoo.

PÄÄKIRJOITUS

Politiikkaa vai kirkkopolitiikkaa?

Kesän kuumuus ei saanut ainakaan viilenystä kirkkoa sivuavasta mediakohusta – vai pitäisikö sanoa politiikkaa sivuavasta kohusta? Sisäministeri Päivi Räsänen (kd.) puheista nousi jo toisen kerran kohu, joka kulki jo kaukanakin siitä, mitä ja missä yhteydessä oikeasti sanottiin. Kirkosta eroamisissa näkyi piikki Kuopiossakin. Edellinen kohu nousi television Homoilasta, nyt puhe pidettiin Kansanlähetyspäivillä. Kannoissa sinänsä ei ole mitään uutta.

Herätysliikkeitä pyritään uudistamaan sisältä ja ulkoa käsin. Luterilaista kirkkoa pyritään muuttamaan sisältä ja ulkoa käsin. Yhteiskuntaa pyritään uudistamaan, ja paljon muutoksia tapahtuu ilman tietoisia pyrkimyksiä globaalissa maailmassa. Kaikkea emme voi hallita, eikä uudistuminen ole itsessään huonoa tai hyvää. Sitä on arvioitava ja tarkasteltava monista näkökulmista, ja ylipäätään etsittävä arvioinnille aikaa kaiken uudistumisen ja muutosten vaatimisen keskeltä.

Elämä yhteiskunnassa vaatii lain noudattamista, mutta rajoja oikean ja väärän välille vetävät lopulta ihmiset itse. Sen rajan vetämisessä kristitylle on tärkeää kuunnella omantunnon, kristinuskon opetuksen ääntä. Jos yhteiskunta menee väärään, kansalaistottele mattomuudelle on kirkon historiassa löytynyt aina sijansa – toki siinäkin voidaan mennä vikaan. Ja jos

”Joskus sammakoita näkyy jopa kuivana kesänä.

laki jotakin sallii tai jos sitä voidaan jotenkin näennäisen laillisesti kiertää, se ei automaattisesti tee teosta oikeaa tai moraalisesti kestävää. Veroparatiisit ovat kaukana paratiisista, ja maahanmuuttajan paperittomuus ei tee ihmisestä arvotonta.

Kansainvälisistä uskontojen suhteista Ulkopoliittisessa Instituutissa vastaava Mika Aaltola kuvaa, kuinka uskonto ja politiikka ovat tiiviissä suhteessa toisiinsa (viereinen haastattelu). Uskonto vaikuttaa aina, ja laeille ovat perustaa antaneet uskontojen pyhät kirjat. Hän korostaa, että moniarvoisessa maailmassa on tunnettava toinen, ymmärrettävä toisen pyhä ja neuvoteltava kompromissi. Vain siten on mahdollista estää taistelu.

Toiminnallisesti asia on juuri niin. Eteenpäin on löydettävä sovinnon tie. Teologisesti kompromissit voivat olla hankalia. Kansankirkon on kuitenkin syytä pysyä avarana ja sietää joskus jopa sammakoita, vaikka ne hyppisivätkin suoraan silmille ja tv-ruudustakin ulos.

Joskus sammakoita näkyy jopa kuivana kesänä, politiikassa, kirkkopolitiikassa, mediassa. Joskus niitä hyppää jopa omasta suusta.

ULLA REMES
ulla.remes@evl.fi

- + Kuopion seurakuntayhtymän** henkilöstöpäällikkönä aloittaa syyskuun alusta yhteiskuntatieteiden maisteri Pia Marjo. Hän on toiminut kolmetoista vuotta vaativissa henkilöstöhallinnon tehtävissä muun muassa Enfossa ja Kuopion Puhelin Oy:ssä. Seurakuntayhtymään Marjo siirtyy Honeywell Oy:n palveluksesta.
- + Itä-Suomen seurakuntien** yhteisessä IT-aluekeskuksessa ITAssa aloittaa elokuun puolivälin jälkeen järjestelmäasiantuntijana tietotekniikkainsinööri Pasi Liimatainen. Hän on aikaisemmin työskennellyt vastaavassa tehtävässä Ylä-Savon ICT Oy:ssä.
- + Männistön seurakuntaan** sijoitettuun seurakuntamestarin virkaan on valittu seurakuntamestari Pekka Tiihonen.
- + Siilinjärven seurakunnan** kirkkovaltuusto päätti pitää seurakunnan tuloveroprosentin 1,25:ssä myös ensi vuonna. Veroprosentin nostolle ei nähty välitöntä tarvetta, koska edellisten vuosien ylijäämät kattavat.
- + Kirkosta erottiin heinäkuussa** tavallista vilkkaammin. Eropiikkiä edelsi sisäministeri Päivi Räsäsen puhe Kansanlähetyspäivillä ja sitä seurannut mediakohu. Kuopion seurakunnissa erosi kirkosta pelkästään heinäkuun aikana 246 ihmistä, kun viime vuoden vastaava luku oli 58. Koko kuluvana vuonna Kuopion seurakunnista oli heinäkuun loppuun mennessä eronnut 730 henkilöä. Viime vuonna samaan aikaan eronneita oli 439. Kirkkoon puolestaan oli tarkastelujakson aikana liittynyt 187 henkilöä, kun viime vuonna heitä oli 179.
- + Koulutuskeskus Agricola ja Seurakuntaopisto** yhdistyivät elokuun alussa. Uuden oppilaitoskokonaisuuden nimi on Seurakuntaopisto. Yhdistyminen on seurasta Kirkkopalvelut ry:n ja Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiön integraatiosta. Seurakuntaopisto on yksityinen, monialainen oppilaitos, joka kouluttaa ammattiosaajia yhteiskunnan ja kirkon tarpeisiin. Opistolla on kampukset Pieksämäellä ja Järvenpäässä sekä toimipaikka Helsingissä.
- + Euroopan ihmisoikeustuomioistu**in tutkii, rikkooko seurakuntalehtien jakelu uskonnonvapautta ja kotirauhaa. Käsittelyssä on Jyväskylän seurakunnan Henki & Elämä -lehden jakelusta tehty kantelu.
- + Valtiovarainministeriön** budjettiesityksessä on kirkon kannalta myönteinen kirjaus liittyen seurakuntien yhteisöveroosuuteen. Esityksen mukaan kuntien ja seurakuntien yhteisöverotuloja alentavat muutokset kompensoidaan korottamalla näiden veronsaajien osuutta yhteisöveron tuotosta ja alentamalla valtion osuutta vastavasti.
- + Suomen Raamattuopiston** perinteikkäät Hengelliset syvenytymispäivät järjestetään 22.–25.8. Helsingin Temppeliaukion kirkossa, Johanneksenkirkossa ja Cygnaeuksen koululla. Tänä vuonna tapahtumassa tuodaan hyviä uutisia kirkolle, yhteiskunnalle ja tavallisille kristityille. Radio Dei lähettää tapahtumasta ohjelmaa la 24.8. ja su 25.8.

kasvaa

ja käytettyjen keinojen suhteellisuutta tavoiteltavaan päämäärään – oikeutettukaan toimija ei saa tehdä ihan mitä tahansa. Rajan veto lännessä näiden kahden periaatteen välillä on joskus hankalaa.”

”Tietenkin tämä traditio on siirtynyt maalliseen kansainväliseen lakiin, mutta se ei poista ajattelun uskonnollista taustaa. Oikeaoppisuuden ja –mielisyiden tärkeys on korostunut myös läntisissä viholliskuvissa”, Mika Aaltola sanoo.

”Sotivaan läntiseen valtioon yhdistetään usein oikeamielisyys – esimerkiksi humanitäärisen intervention kyseessä ollessa läntiset valtiot näke-

vät oman toimintansa lähtökohtaisesti oikeutettuna. Uhreiksi joutuneita kansoja autetaan esimerkiksi Libyassa ja Irakissa.”

”Ei maalista ja hengellistä ole Suomessakaan koskaan erotettu toisistaan. Kyseessä on ollut enemmän tasapainotila, jossa on opittu elämään. Nyt haetaan uutta tasapainoa. Tämä löytynee varmasti nykyistä vähemmän pluralistisesta ja rationalistisesta suunnasta. Suomessa on yhä enemmän nostalgiaa uskonnollisnationalistisiin traditioihin globalisaation paineessa.”

ULLA REMES

KOLUMNI

Onnen pipanoita arkeen

Luin kesällä muutamia hyvää elämää käsitteleviä kirjoja. Niissä korostetaan hyveitä ja etiikkaa sekä puhutaan merkityksellisestä elämästä pelkän suorittamisen sijaan. Vaikuttaa siltä, että teema on nousussa ja kiinnostaa yhä useampia. Onko menossa hengen vallankumous ja kylästyminen materiaan, suorittamiseen ja kilpailuun? Tiedä häntä?

Joka tapauksessa ilmassa on etsimistä ja kysymyksiä, joihin kirkolta jos keneltä löytyy vastauksia. Tommy Hellsten jopa toteaa Levollisuuden kirjassaan, että maailmanhistorian suurimmat ja merkittävimmät sanat on esitetty Vuorisaarnassa. Käsitykseen on helppo yhtyä.

Ajatuksia herättävässä Isa Merikallion kirjassa Suorituselämästä merkityselämään on punaisena lankana hetkessä eläminen – ja nimenomaan siten eläminen, että itsellä ja kanssaihmisillä olisi hyvä olla. Kirjoittaja opastaa meitä valitsemaan asenteen tai perustyylin ohjaamaan jokapäiväistä toimintaa. Tulee löytää vastaus kysymykseen, miten suhtaudun päivittäisiin asioihin ja ihmisten kohtaamiini.

Miten-elämä on siten vaihtoehto mitä-elämälle, jossa koko ajan tavoitellaan jotain – uutta autoa, parempaa palkkaa, superelämyksiä huvipuistossa jne. Liika runsaus ja jatkuva elämysten napostelu vie tilaan, jossa mikään ei tunnu miltaan. Kannattaa siksi koettaa tehdä päivittäisestä arjesta täydempi ja onnellisempi keskittymällä vaikkapa elämään arvostaen tai kiitollisena.

Yhä useampi on kyllästynyt kiireeseen, suorittamiseen ja oravanpyörässä juoksemiseen. Etsitään rauhaa, lepoa, mielen tasapainoa – sanalla sanoen onnellisempaa elämää.

Tämä tulisi saavuttaa ilman, että hypätään syrjään ja muutetaan roussealaisittain luontoon downshiftaamaan. Mikäli tällainen elämäntapa tulisi vallitsevaksi, yhteiskunta ei pysyisi pystyssä siinä muodossa kuin on totuttu tuntemaan. On tehtävä työtä, yritettävä, keksittävä uutta eli ponnisteltava aktiivisesti eikä maata uuninpankolla.

Juuri tähän maailmaan – tämän päivän usein hektiseen todellisuuteen – kirkolla on suuri tilaisuus tuoda ihmisten elämään lohdutusta, elinvoimaa, uskoa, toivoa ja rakkautta.

UPI HEINONEN

Ilmassa on etsimistä ja kysymyksiä.

Nuoria tuettava omilla alueillaan

”Nuoren tukeminen kotiseudulla on kaikkien yhteinen haaste”, sanoo hiippakuntasihteeri Juha Antikainen. Seurakunnissa toteutetaan jo nyt nuorisotakuuta.

Seurakunta kantaa kaikessa hiljaisuudessa omalta osaltaan vastuuta hallituksen kärkihankkeen, nuorisotakuun onnistumisesta. Tavoitteena on syrjäytymisen ehkäisy.

”On täysin ristiriitaista, että koulutuspaikkoja Itä-Suomessa vähennetään ja etelässä lisätään. Pelkästään Savonia ammatti- ja aikuisopistolta hävisi satoja aloituspaikkoja. Ei toisen asteen koulutusta aloittava nuori muuta 15- tai 16-vuotiaana Vantaalle opiskellakseen ammattiin, vaan hän helpommin jää kotiin. Parin vuoden kuluttua hänen kouluttamisensa on huomattavasti haastavampaa”, kommentoi kasvatukselta vastaava hiippakuntasihteeri Juha Antikainen Kuopion tuomiokapitulista.

Kaikki mukaan

Suurista linjoista puhuminen on tarpeen, koska valtakunnallinen kärkihanke nuorisotakuusta on samalla aikaa käynnistynyt.

”Jos suurissa päätöksissä ei tueta muita tavoitteita, nuorisotakuu voi jäädä pieneksi kosmeettiseksi asiaksi, niin hyvä kuin sen tarkoitus onkin”, Antikainen sanoo.

Nuorten yhteiskuntatakuu on kirjattu pääministeri Jyrki Kataisen hal-

lituksen ohjelmaan yhtenä sen kärkihankkeista. Sillä tavoitellaan nuorten työllisyyden edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisyä.

Tavoitteena on, että kaikille nuorille luodaan realistiset mahdollisuudet suorittaa perustasteen jälkeinen tutkinto ja työllistyä. Samalla kiinnitetään huomiota siihen, että nuoret eivät ajaudu liian pitkään jaksoon ilman minkäänlaista aktiivista toimintaa.

Nuorisotakuun pyrkimyksenä on tarjota jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle työ-, työokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Velvoitteet on osoitettu erityisesti kuntapuolelle.

Toteutuminen epäilyttää

Kuopiolainen **Daniel Finta** on työskennellyt kesän ajan Flodbergin hautausmaalla.

”Mukavasti on sujunut. Olin pari vuotta sitten hommissa Isolla hautausmaalla, joten työ on osittain tuttua”, Finta kertoo.

”Tänä kesänä olen puistotyön ohella tehnyt myös suntuon tehtäviä.”

Nuorisotakuu herättää Fintassa hie-

man ristiriitaisia ajatuksia.

”Se vaikuttaa aika kaukaa haetulta.

Tavoitteet ovat korkealla, mutta epäilen pystytäänkö oikeasti kaikille takuun piiriin kuuluville järjestämään jotain. Ajatuksenahan se on tietysti hieno.”

Seurakunnilta töitä 800 nuorelle

Juha Antikainen kuvaa, että seurakunnissa nuorisotakuun piiriin voidaan lukea mm. hautausmaiden hoito, keittiötyöt, yövalvojat. Isoisen tehtävät eivät kuitenkaan täytä ajallisen keston kriteereitä: nuorisotakuun piiriin luetaan vähintään kahden kuukauden mittaiset työt.

Laajalti ottaen jopa isoiskoulutukset tekevät samaa työtä Antikaisen mukaan:

”Ne antavat valmiuksia yhteiseen elämään ja opettavat vastuunkantamiseen, yhteiseen ja itsenäiseen työhön.”

Kuluneena kesänä Kuopion seurakuntayhtymä on työllistänyt nuoria eripituisiin pesteihin. Rippileireille on työllistynyt isosiksi ja leiriavustajiksi kaikkiaan lähemmäs kahdeksansataa nuorta. Suurin yksittäinen työllistymiskohde on ollut hautausmaat, joilla on työskennellyt kahdeksankymmentä kesätyöntekijää. Heistä arviolta puolet on ollut alle 25-vuotiaita.

Seurakuntiin on palkattu jonkin verran kesäisajaisiksi myös kirkon työaloille opiskelevia nuoria, kuten teologeja, kantoreita ja nuorisotyöntekijöitä.

Siilinjärven seurakunta on työllistänyt tämän kesän aikana noin yhdeksänkymmentä isosta rippileireille, kahdeksan nuorta hautausmaille ja neljätoista nuorta muille kirkon toimialoille.

ULLA REMES JA HELI HARING

KIRKON KULMILTA

Barsonkulman kuvia

Tämän kesän näyttelyistä monet jatkavat vielä muutaman viikon. Yksi niistä on VB-valokuvakeskukseen koottu muotokuva-

näyttely, joka juhlistaa paikalla lähes 40 vuotta toimineen Victor Barsokevitschin (1863–1933) 150-vuotisjuhlavuotta.

Näyttelyyn on koottu muotokuvia lähes kah-

deltakymmeneltä maamme tunnetuimpiin kuvaa-

jiin kuuluvalta Barsokevitschin aikalaiselta ja se-

uraajalta.

Näyttely on tuttuudessaan hämmäntävä. Esillä olevat kuvat ovat yksittäisinä otoksina tuttuja vuosien varrelta kirjoista, näyttelyistä, lehdistä ja muusta mediasta. Mutta ne eivät ole vain tuttuja muotokuvia, vaan niistä monista on tullut aikansa ikoneita, aikakautensa tunnuskuvia, osa yhteistä muistia.

Siksi kierros näyttelyn huoneissa on myös matka menneeseen, sieltä nouseviin muistikuviiin ja sen myötä muistuviin asioihin. Se kierros kannattaa tehdä ja antaa kuvien puhua.

Tätä päänäyttelyä täydentävät Tomi Gladin sanomalehtikuvat ateljeessa ja Barson kesäkuvat kellarin holvien alla sekä pihalle koottu Kupsin kuvien kavalkadi.

Samalla voi istahtaa lehtevien puiden varjoon aistimaan vanhan pihan havinaa. Piha on siinäkin mielessä harvinaisuus, että se on säilynyt rakentamattomana kokonaisuutena, puutarhana, koko historiansa ajan aina kaupungin perustamisen ajoilta asti.

Oikeastaan vain tontin yläkulma on muuttunut. Paikalla oli kuvassa näkyvä asessori Saloniuksen talo, jossa myös kuningas Kustaa IV Adolf vieraili käydessään Kuopiossa vuon-

Barsonkulmassa sijainnut entinen Saloniuksen talo 1916.

na 1802. Kuninkaankadun siipi tästä talosta on edelleen alkuperäisellä paikallaan, mutta Minna Canthin kadun puoleinen osa siirrettiin korttelin vastakkaiseen alakulmaan, kun nykyinen kivitalo rakennettiin 1920-luvun lopulla.

Saloniuksen talo liittyy valokuvauksen historiaan jo ennen Victor Barsokevitschia ja hänen puolisoaan Adèle Salinina. C. G. Grönholmin tiedetään toimineen siinä lyhyen aikaa 1860-luvulla ennen kuin hän jätti valokuvauksen ja siirtyi maalarimestarin ammattiin. Sama henkilö, jonka nimi nyt näkyy Niiralassa Ukkokodin perustajana.

HELENA RIEKKI

TUJJA HYTTINEN

Kesätyön jälkeen Daniel Finta suuntaa Joensuuun ja rakennustekniikan insinööriopintojen pariin.

MITÄ MIELESSÄ?

Teit isäin astumaan

Kuopion kesätapahtumissa on tänä vuonna saattanut törmätä erikoiseen ajoneuvoon ja sen univormuaseihin kuljettajaan. Sotaveteraanimuseon puuhamies Risto Lappalainen on ottanut asiakseen lähteä markkinoimaan museota näyttävästi UAZ-469 -mallin rätkikattoauton ratissa.

"Ihmiset ovat olleet epätietoisia museomme aukioloista, joten ajattelin, että kiinnitetään asiaan nyt oikein kunnolla huomiota", Lappalainen perustelee.

Museon näyttelyt kertovat sotien aikaisesta elämästä niin rintamalla kuin kotipuolella. Vuosien 1881–1963 varuskuntaelämästä Kuopiossa, veteraanitoiminnasta ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta. Vaihtuva näyttely valottaa Karjalaan ennen toista maailmansotaa tehtyjä heimosotaretkiä.

"Meiltä saa myös opastusta sodassa olleiden omaisten tietojen etsinnästä ja eri joukko-osastojen sotateistä."

Millaisia kävijöitä museo vetää?

"Kaiken ikäistä porukkaa on käynyt. Paljon on ollut myös ulkomaalaisia ja he ovat olleet kaikkein kiinnostuneimpia. Suuret ikäluokat jäävät nyt eläkkeelle ja ovat heränneet kiinnostumaan omien vanhempiensa historiasta. Toivomme, että tänne löytäisivät myös perheet isovanhempineen. Jälkipolvet saivat tutustua sotahistoriaan isovanhempien kertomusten värittämänä."

Mistä museon esineet ovat peräisin?

"Kaikki tavarat on saatu lahjoituksina. Kun veteraanit kuulivat, että museo perustetaan, he laittoivat sanan kiertämään. Saimme niin paljon lahjoituksia, että pystymme pitämään myös vaihtuvia näyttelyitä. Materiaalin keräys alkoi vuonna 2000 ja museo avasi ovensa neljä vuotta myöhemmin."

Kenen idea oli perustaa sotaveteraanimuseo?

"Ajatus lähti aikoinaan Sotaveteraanit ry:n jäseniltä. Minä pyöräitin toimintaa yhdessä vaimoni kanssa kolmen vuoden ajan. Sen jälkeen museota ovat viikonloppuisin pitäneet auki milloin Sotaveteraanit ry:n jäsenet, milloin rauhanturvaajien tai muiden maanpuolustusjärjestöjen vapaaehtoiset. Tänä kesänä meillä on työllistetty työntekijä, joka pitää putiikkia pystyssä arkisin. Viikonloppujen aukiolo hoituu edelleen vapaaehtoisvoimin."

Mikä on museon tulevaisuus?

"Sotaveteraanit ry tuskin jaksaa enää kaupan ylläpitää museota, joten tämän kesän jälkeen tulevaisuus on auki. Eräs kävijä oli jo ehdottanut, että kerätään kansalaisaddressi museon pelastamiseksi. Hyvät ideat museon jatkon turvaamiseksi ovat tervetulleita."

HELI HARING

Kuopion Sotaveteraanimuseo
avoinna 1.9. saakka joka päivä klo 12–16.

Hoidamme isännöinnin huolella ja kirjanpidon tarkasti
isännöimme seuraavanlaisia kohteita: • asunto-osakeyhtiöt
• kiinteistöosakeyhtiöt • palvelutalot • veteraanitalot • senioritalot

Yksilöllinen ja reipas isännöintipalvelu.
Anna taloyhtiösi ammattitaitoisiin, osaaviin käsiin.

Puijonkatu 13, 70100 Kuopio, Puh. 040 593 6353
Toimisto avoinna arkisin kello 9.00 - 16.00

KUOPION KANSALAI SOPISTO

**KOE TEKEMISEN ILO JA
INNOSTU
UUDEN OPPIMISESTA!**

Kurssitarjonta ja ilmoittautuminen
internetissä sinulle sopivana aikana
www.opistopalvelut.fi/kuopio

Asiakaspalvelussa aukioloaikoina
Kuopio, puh. 017 184 711, Puistok. 20
Avoinna 13.9. saakka ma-to 10-18, pe 10-15

14.8.2013 opinto-opas jaetaan
Kuopiossa ja Tuusniemellä koteihin,
Koillis-Savon alueopiston alueella noutopisteiden kautta.

MUALIMASSA MUKANA!

<http://kansalaisopisto.kuopio.fi>

Kursseja
3.9.2013
alkaan

Laulaen

Monica Groop

mezzosopraano

**Soidaan! – kamariorkesteri
johtaa Satu Simola**

Kuopion tuomiokirkko la 28.9.2013 klo 19

lisätiedot:
www.soidaan.com
toiminnanjohtaja Sauli Tyni p. 040-7713979
sauli.tyni@gmail.com

0600 900 900
1,98 €/MIN. + PVM

lippu.fi

0600 900 911
3,56 €/MIN. + PVM

Liput 22,50 / 17,50 € (sis. toimintuskulut)

SYKSYN TULLEN

Perheille

Perhekerhot ja -kirkot alkavat kesätauon jälkeen. Katso tarkemmin oman seurakuntasi ilmoituksista.

- ✦ **Kaakaokerho** I–II luokkalaisille alkaa Keskuseurakuntatalolla Takkahuoneessa ti 20.8. klo 12.30 ja jatkuu tiistaisin klo 12.30–15.
- ✦ **Perhekirkkosyys** Siilinjärvellä alkaa sunnuntaina 18.8. klo 15 seurakuntatalolla. Kirkkomehut ja leikkiä.
- ✦ **Toimintatupa 1.–4. luokkalaisille** Pyhän Johanneksen kirkolla 19.8. alkaen maanantaisin ja torstaisin klo 12–15 takkahuoneessa. Juha Mertanen, puh. 040 4848 409.
- ✦ **Vapaamuotoinen perhekerho** Vehmersalmen seurakuntakodissa perjantaisin klo 10.

Ryhmä

- ✦ **Oletko kokenut eron?** Se on kriisi, mutta siitä on mahdollista päästä eteenpäin. Jos erostasi on aikaa vähintään puoli vuotta, voit hakeutua seurakuntien perheasiain neuvottelukeskukseen järjestämään eroryhmään. Osallistuminen on maksutonta. Ryhmä kokoontuu neuvottelukeskukseen ti 10.8. Keskuseurakuntatalolla keskiviikkoisin klo 18–19.30 syksyn aikana 7 kertaa alkaen 25.9. Ohjaajina perheneuvoja Tarja-Tuuli Liinamaa ja diakoni Anne-Mari Meranen. Tiedustelut ja haastattelut Tarjalta puh. 040 4848 478, pe 16.8. klo 10–12 tai ti 20.8. klo 10–12.
- ✦ **Sururyhmä** läheisensä menettäneille aloittaa Juankoskella elokuussa Virastotalon kokoushuoneessa. Lisätietoja Leila Asikainen puh. 040 4888 620 tai Kirsi Leino puh. 040 4888 601. Ilmoittautuminen 15.8. mennessä, toimistosihteri Raili Tirkkonen, puh. 040 4888 611.

Leirejä

- ✦ **Järvi-Kuopion Päihdeleiri** 30.9.–4.10. Aholansaareissa. Ilmoittautuminen Eeva Väätäiselle puh. 040 4888 676.
- ✦ **Hiljaisuuden retti** Siionin virsin 25.–27.10. Aholansaareissa. Täysylöspito, hinta Järvi-Kuopiolaisille 120 € ja työttömille ja eläkeläisille 60 €. Ilmoittaudu suoraan Aholasaareen puh. 050 4641 000. Vetäjinä rovasti Pentti Simojoki ja diakonissa Eeva Väätäinen puh. 040 4888 676.
- ✦ **Voimaa vertaisuudesta** – ev.lut. seurakuntien yhteinen omaishoitajaleiri 24.–26.9. Rytkyn leirikeskuksessa. Leirimaksu 20 € ja edestakainen kuljetus 10 €. Tiedustelut ja ilmoittautumiset 16.8. Raili Lehtoviidalle puh. 040 4848 438.

Reissuja

- ✦ **Seurakuntamatka Novgorodiin** 15.–20.10. Tallina-Pölva-Pihkova-Novgorod-Hatsina-Viipuri. Osallistumismaksu 600 €. Ilm. 2.9. mennessä Mikko Huhtala, mikko.huhtala@evl.fi, 040 4888 625.
- ✦ **Järvi-Kuopion seurakunnan retki** Lapualle 7.–8.9. Hinta 75 € (sisältää matkat, majoituksen ilta- ja aamupalan) ruokailut omakustanteisesti. Retkellä tapaamme nimikkolähettejämme Ossi ja Maija Kuoppalaa. Ilmoittaudu 21.8. mennessä seurakunnan toimistoon puh. 040 4888 602 tai 040 4888 611. Ilmoittautumisen yhteydessä ilmoita ruoka-allergiat, lähiomaisen yhteystiedot sekä mistä lähdet kyytiin (Riistavesi, Juankoski, Nilsjä). Retken vetäjänä Kirsi Leino.
- ✦ **Vanhemman väen retki** Outokumpuun ja Polvijärvelle Kaavilta maanantaina 9.9. Käymme Outokummun kaivosmuseossa, ruokailemme Saarilan maatilamatkailussa ja tutustumme Polvijärven luterilaiseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Lähtö Kaavilta matkahuollosta klo 8.30, paluu n. klo 17. Matkan hinta 20 €. Ilmoittautumiset, erityisruokavaliot ja lähiomaisen yhteystiedot 28.8. mennessä Pirjolle puh. 040 4888 627.

TAPAHTUU

Sadonkorjuun juhla Poukamassa sunnuntaina 25.8. klo 18.

Bruumm...

- ✦ **Motoristikirkko** Alavan kirkossa sunnuntaina 18.8. klo 10. Saarnaa Sakari Kainulainen, liturgina Hannu Koskelainen, kanttorina Leila Savolainen, Zipporim-kuoro ja bändi. Järjestäytyminen Puijon tornin juurella klo 9 alkaen. Paraati tornilta Alavan kirkolle lähtee klo 9.30. Messun jälkeen keittolounas.

Juicea Tehtaan kirkossa

- ✦ **Brynnöfin** viikonvaihteen tapahtumassa "Juice ja hengellisyys" -teemailta Juankosken Tehtaan kirkossa perjantaina 16.8. klo 19 kuullaan ja lauletaan Juicen kappaleita. Bändinä "Heinäpäät" eli Juicen kaverit Juha Mylläri, Jarmo Roininen ja Raimo Torvinen. Keskustelussa Hannu Komulainen, iltarukous Raili Pursiainen. Juankosken Kulttuurihistoriallinen Seura tarjoaa väliajalla kahvit Juankosken vanhimman hautausmaan kiviaidan teon rahoittamiseksi.

Musiikkia

- ✦ **Kesän iltamusiikki** Tuomiokirkossa torstaina 15.8. klo 21. Marian Petrescu Duo. Ohjelma 5 €.
- ✦ **Mika Piiparisen ja Konsta Jylhän** hengellisten laulujen yhteislauluilta Juankosken Tehtaan kirkossa keskiviikkona 21.8. klo 19 ja Muuruveden seurakuntatalolla torstaina 22.8. klo 19.
- ✦ **Iltamusiikkia** Karttulan Syväniemen kirkossa torstaina 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.
- ✦ **Slaavilaisten hengellisten laulujen** yhteislauluilta Juankosken Tehtaan kirkossa keskiviikkona 28.8. klo 19 ja Muuruveden seurakuntatalolla torstaina 29.8. klo 19.
- ✦ **Mestari Bach I** – Bach salaperäisenä Pyhän Johanneksen kirkolla lauantaina 17.8. klo 18. Jaana Ikonen, barokkiurut. Vapaa pääsy.
- ✦ **Italialaisia vuoropuheluja** Vanhalla kirkolla keskiviikkona 21.8. klo 19. Raivo Tarum, barokkitrumpetti ja sinkki. Imbi Tarum, cembalo, urut, laulu. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.
- ✦ **Mestari Bach III** – Syrjähyppy selloon. Bachin soolosoletsarjat Vanhalla kirkolla perjantaina 23.8. klo 14 Martin Rummel, sello. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

Uusi tekstiilisarja käyttöön Puijolla

- ✦ **Messu ja seurakuntapastori** Teemu Voutilaisen virkaan siunaaminen sunnuntaina 25.8. klo 10. Uuden, vihreän liturgisen tekstiilisarjan käyttöönotto. Tekstiilisarjan on suunnitellut Hanna Korvela Oy. Siihen kuuluu messukasukka, pappien stolat ja kalkkiliinat ja ne on suunniteltu vanhoihin Orvokki Huusen alttarivaatteeseen ja kirjaliinaan sopiviksi.

Kirkkohetkiä

- ✦ **Perinnejumalanpalvelus** Telkkämäen perinnetilalla Kaavilla sunnuntaina 18.8. klo 13. Saarna lähetyssihteri Jukka Koistinen. Osallistujat voivat pukeutua perinneasuuihin.
- ✦ **Perinnejumalanpalvelus** Juankosken Tehtaan kirkossa sunnuntaina 18.8. klo 10.
- ✦ **Eräkirkko Talvisalossa** hirvimiesten kodalla Riistavedellä sunnuntaina 25.8. klo 10.
- ✦ **Sadonkorjuun juhla** Poukamassa sunnuntaina 25.8. klo 18. Rukoushetki nuotiokatoksella, syksyn sadon tunnistamiskilpailua, Marttojen vinkkejä säilöntään. Päivärannan asukasyhdistys ja partiolaiset. Tarjoilua.

Motoristien paraati Alavan kirkolle lähdessä Puijon mäeltä.

kirkkojakoti@evl.fi

Harraste- ja toimintakerhoissa muun muassa askarrellaan.

Kerhoa ohjaamaan!

- ✦ **Rippikoulun käynyt nuori**, haluatko ohjata alakoululaisten harrastekerhoja? Elokoussa alkaa Siilinjärvellä koulutus, joka valmistaa sinua ohjaajan tehtäviin niin erilaisiin kerhoihin kuin Donkis-toimintailtoihin. Kerhohjaajakurssin startti Siilinjärven seurakuntatalolla torstaina 15.8. klo 17–20. Muut kokoukset la 17.8., ti 20.8. ja la 14.9. Lisätietoja saat Anne Roivaiselta puh. 044 7284 653 ja anne.roivain@evl.fi.
- ✦ **Uusien tyttö- ja poikakerhohjaajien** ilmoittautuminen Kallaveden kirkolla sunnuntaina 18.8. klo 10. Lisätietoja Eija Huuskonen puh. 040 4848 378.

Ota lähimmäinen mukaan

- ✦ **Lähimmäisen** sunnuntaina 25.8. klo 13 messu Hirvilahden kappelissa. Kimppakyytiä tarjoaa Lamperilasta Kyläyhdistys, ilmoittautuminen Johanna Ahoille puh. 045 650 9242, Hirvilahdesta kinkeripiiri, ilmoittautuminen Annikki Tiilikaiselle puh. 050 349 8084, Niemisjärveltä ilmoittautumiset Marketta Eskeliselä puh. 044 546 1306.
- ✦ **Tule** ystäväsi, naapurisi tai sukulaisesi kanssa jumalanpalvelukseen Siilinjärven seurakuntatalolle sunnuntaina 25.8. klo 10. Kirkonmenojen jälkeen istahdetaan kirkkokahville ja laulamaan seurakuntatalon lähetyssellarissa.

Seuratunnelmaa

- ✦ **Rauhanyhdistyksen seurat** Puijon kirkossa sunnuntaina 18.8. klo 18.
- ✦ **Siioninvirsiseurat** Vehmersalmen kotiseutumuseolla sunnuntaina 18.8. klo 18.
- ✦ **Siioninvirsiseurat** Riistaveden Museopirtillä maanantaina 26.8. klo 19.
- ✦ **Virsiseurat** Riistaveden Museopirtillä keskiviikkona 28.8. klo 12.

Karttulassa tulo- ja lähtökahvit

- ✦ **Tuula** Makkosen tulo- ja Osmo Rissanen lähtökahvit Karttulan seurakuntakodilla torstaina 15.8. klo 18.

TIMO HARTIKAINEN

Tuula ja Eero Rauhamäki toivovat vanhanajan Jumalanpalveluksia useamminkin järjestettäväksi.

Hirsitapulissa historiaa

Tuusniemeläiset ja kesäasukkaat kokoon- tuivat perinnejumalanpalvelukseen wanhaan malliin

Sateisena heinäkuun sunnuntai-aamuna Tuusniemen kirkonmäelle vaeltaa väkeä tasaisena virtana. Kirkkokansa näyttää siltä, kuin kellot olisivat kääntyneet vuosikymmeniä ajassa taaksepäin. Osa naisista on pukeutunut pitkiin, tummiin hameisiin ja kietonut päähänsä huivin. Joillakin miehillä on pussihousut, jalassaan nahkaiset lapikkaat ja päässään musta lierihattu. Kirkon eteisessä seurakunnan vapaaehtoinen **Esko Taskinen** antaa käteen virsikirjan, joka otettiin käyttöön vuonna 1938.

Tuusniemellä kesän kohokohtana pidetty perinnejumalanpalvelus poikkesi nykymessusta monin tavoin. Pastori **Paula Hagman-Puustinen** piti liturgian sovellettuna vuoden 1913 kirkkokäsikirjan mukaan. Kun messuissa nykyään on usein seurakuntalaisia palvelutehtävissä lukemassa esimerkiksi Raamatun tekstejä, nyt pastori hoiti koko jumalanpalveluksen itse. Kun hän oli lopettanut saarnan, hänen lukemansa tiedonannot käänsivät kirkkokansan suupielet hymyyn.

”Vankeja, lehmii tai hevosia ei ole karannut kylän raitille. Lisäksi pastori ilmoittaa, et-

tä hänelle voi toimittaa mieluusti saunapuita ilman erillistä korvausta. Polttopuiden toimittaja voi maksaa itselleen kohtuullisen korvauksen ja toimittaa sen halutessaan ensi sunnuntain kolehtiin. Lisäksi seurakuntalaisia kehoitetaan yleensäkin toimittamaan itsensä kirkkoon”, ilmoittaa pastori saarnatuolista.

Messun jälkeen Tuusniemen kotiseutuyhdistys tarjosi kirkkokahvit vuonna 1818 rakennetussa hirsitapulissa. Yhdistyksen kunniapuheenjohtaja **Anna-Liisa Happosen** mukaan seurakunnassa pidettiin perinnejumalanpalveluksia myös 15–20 vuotta sitten. Silloin kirkkoon soudettiin kirkkoveneellä ja ajettiin hevoskieseillä. Vene on päässyt rapsitumaan, mutta tapa järjestää messu vanhaan malliin haluttiin herättää uudelleen henkiin.

”Ajatus virisi, kun Kotiseutuyhdistys suunnitteli 50-vuotisjuhlaan. Perinnejumalanpalvelus sopi hyvin juhlan henkeen,” kertoo seurakuntalainen Happonen, joka lupasi myös toimittaa pastorille saunapuita.

Kesäasukkaiden kotikirkko

Samalla vietettiin kesäasukkaiden kirkkopyhää. **Tuula ja Eero Rauhamäki** ovat uskollisia kirkossakävijöitä, olivatpa he koti-

kunnassaan Outokummussa tai mökillään Tuusniemellä. Jos he eivät tule kirkkoon, he kuuntelevat messun radiosta mökillään. Jumalanpalvelus on kuulunut oleellisesti molempien elämään lapsuudesta asti.

”Perinnejumalanpalvelus herätti ihanat tunnelmat, ja toi mieleen muistoja lapsuuden ajoilta”, ihasteli Tuula Rauhamäki.

Hänestä vanhan ajan jumalanpalveluksia voisi järjestää useamminkin. Hänestä niissä on vielä hyvin muistissa olevaa liturgiaa ja niissä on vahvasti läsnä syvällistä rukousta ja Jumalan arvovaltaista sanaa. Myös Eero Rauhamäelle messu toi mieleen muistoja nuoruudesta Asikkalassa, jossa hän oli van-

hempiansa mukana kinkeissä tai istui rippikoulussa kirkon penkissä. He ovat kesäasukkaina tyytyväisiä seurakunnan toimintaan. Heistä Tuusniemi on elävinä kunta, joka huomioi kesäasukkaat, ja jossa yhdistykset sekä seurakunta järjestävät mielenkiintoisia tapahtumia. Tuusniemen kirkko on kesällä heille kotikirkko. He ovat usein mu-

kana myös paikkakunnan luontokirkoissa. Juotuaan kirkkokahvit he lähtevät kiitollisina mökilleen.

”On kesäasukkaan etu saada tulla valmiille”, kiittää pariskunta.

PIRJO TIIHONEN

Kännikaloja ja vieraita sikoja

Utisköyhänä kesäaikana kirkko on päässyt tiheästi otsikoihin.

Ensin löytiin sisäministeriä kuin vierasta sikaa.

Mitäpä turhaan lukemaan hänen alkuperäistä puhettaan, totuushan löytyy nykyisin lööpeistä.

Ohut on ihmisen kirkkosuhde, jos poliitikon puhe saa kirkosta eroamaan. Eivät ihmiset eroa ammattiyhdistyksistäkään, jos valtiovarainministerin kommentit suututtavat.

Kirkosta eroamista miettivä tarvitsee ilmeisesti vain pikku tönäisyn, kun hän painaa nappia ja lähtee. Seuraavassa hetkessä hän rutisee, kun ei saa lastaan seurakunnan kerhoon, kun rippikirkko on myynnissä, tai diakonissa ei enää ehdi mummoa tervehtimään. Ja kummiksi tietysti pitäisi päästä, kuului kirkkoon tai ei.

Myöhemmin kesällä nousivat otsikoihin pappien puheet ja käytös. Imatalla pidettiin tulikivenkatkujen ja seurakunnan sisäisiä asioita ruotiva saarna, joka keskeytettiin. Se saarna olisikin sopinut paremmin sadan vuoden taakse tai vielä kauemmas, Lars Levi Laestadiuksen suuhun. Tilannetaju taisi siinä pettää.

”Eivät ihmiset eroa ay-liikkeestäkään, jos ministerin kommentit suututtavat.”

Sitten tulivat kurjat pappi-törttöili-otsikot. On oltu humalassa vainajaa siunaamassa ja sen jälkeen auton ratissa. ”Kännipapit herättävät paheksuntaa”, kirkui otsikko.

No ihan varmasti herättävät ja syystä kyllä. Ei humalassa voi mennä millekään työpaikalle, saati sitten vaativaan ja vastuulliseen asiakaspalvelutyöhön, jossa tarvitaan erityistä hienotunteisuutta ja tilannetajua.

Skandaalinkäryn lomaan mahtui muutama maltillisempikin kirkkouutinen. Hyvä uutinen on, että apulaisoikeusiamiehen mukaan suvivirsi ei ole ”uskonnon harjoittamista” vaan kuuluu kulttuuriperintöön. Ja tietysti se, että hengelliset kesäjuhlat ovat taas vetäneet valtavasti väkeä virkistymään, hiljenty-mään ja hengenheimolaisia tapaamaan.

Kielteisten kirkkouutisten virrassa ei ole voinut kuin huokailla, että missä ne hyvät uutiset ovat. Niiden saamiseksi mediaan pitää tehdä ihan hirveästi työtä.

Mutta yritimmekö me?

HELENA KANTANEN

Palstalla kirjoittavat vuorotellen yliopistonlehtori Helena Kantanen Kuopiosta sekä toimittaja Janne Villa Helsingistä.

Laulun mailla

**Kirkkokuorot ovat
kanttorillekin
valtava voimavara.**

Mitäpä olisivat kirkonmenot ja seurakuntaelämä ilman aktiivisia kuorolaisia? Vaikea edes kuvitella.

”Kyllä kuorot ovat kirkolle aivan a ja o. Antaa paljon mahdollisuuksia seurakuntatyöhön, että on tällaisia ryhmiä käytettävissä”, tuomiokirkkoseurakunnan pitkäaikainen kanttori ja musiikkineuvos Pertti Rusanen painottaa.

”Kuurot ovat olennainen osa jumalanpalveluksia ja kirkollisia juhlatilaisuuksia, mutta niillä on tärkeä merkitys myös arkipäivän seurakuntatyössä. Kuoroista voi esimerkiksi irrottaa pienemmän porukan, jonka kanssa vieraillaan vaikkapa sairaaloissa.”

Rusanen tietää mistä puhuu, sillä hänellä on yli neljäkymmenen vuoden kokemus kuoronjohtajana. Vielä eläkepäiviensä kynnykselläkin hän on luotsannut tuomiokirkkoseurakunnassa kolmea eri kuoroa.

Tavoitteellisuus motivoi

Tuomiokirkkoseurakunnan kuoroihin on toistaiseksi löytynyt innokkaita laulajia. Silti Rusanen on pannut merkille, että tänä päivänä ihmiset punta-roivat tarkkaan mihin vapaa-aikansa käyttävät.

”Nykyään ihmisiä on ehkä vaikeampi saada sitoutumaan kuorotoimintaan. Harjoitukset ovat iltaisin, ja esiintymiset pääsääntöisesti viikonloppuisin ja juhlapyhinä.”

”Ehkä monet myös pelkäävät sitä, että kirkkokuorossa lauletaan vain virsiä. Meillä on kuitenkin musiikillisesti hyvin laaja skaala, josta virret ovat vain yksi osa.”

Yksi kuoronjohtajan haasteista onkin saada kuorolaiset motivoitumaan ja innostumaan kerta toisensa jälkeen.

”Haluan, että harjoituksista lähdetään aina iloisella mielellä kotiin – vaikka johtaja ei niin mukava olisi ollutkaan.”

Rusanen uskoo tavoitteellisuuden motivoivan vaikutukseen.

”Katsomme aina tulevan kauden tilaisuudet ja mietimme ohjelmaa. Emme laulele siellä vain omaksi iloksemme, vaan harjoittelemme jotain tavoitetta varten. Se pitää mielenkiinnon mukavasti yllä meillä kaikilla.”

Oma lukunsa jokaisen kuoron kohdalla on myös riman asettaminen sopivalle korkeudelle.

”Kuoro on saatava soimaan. Ohjelmisto ei saa olla liian vaikea, mutta siinä on oltava jotain haastetta. Se innostaa laulajia. Liian helpot ratkaisut puolestaan alkavat äkkiä turhauttaa kuorolaisia.”

**”Haluan,
että harjoituksista
lähdetään aina
iloisella
mielellä kotiin.”**

Paljon ihania muistoja

Vuonna 1977 Rusanen perusti Kuopion Tuomion kirkon Kamarikuoron. Se on kasvanut kahden toista laulajan pienestä porukasta noin kuudenkymmenen hengen kuoroksi.

”Jo heti urani alussa minulla oli haaveena kamarikuoron perustaminen. Kamarikuoro laulaa pääsääntöisesti isompia kirkkomusiikkiteoksia, kuten passioita.”

Kamarikuoro on kiertänyt joka toinen vuosi myös ulkomailla. Noista kiertueista Rusasella on monia ihania muistoja.

”Esimerkiksi viime vuonna tehty esiintymismatka Espanjan Aurinkorannikolle oli erityisen hieno. Siellä oli paljon suomalaisia kuuntelemaan meitä ja tunnelma oli käsin kosketeltava, me toimme tuulahduksen kotimaasta. Kuoron esittämä Finlandia kosketi varmasti kaikkia kuulijoita.”

Reiluun neljään vuosikymmeneen mahtuu lukuisia muitakin mieleenpainuvia hetkiä.

”Isot projektit ovat tietysti jääneet mieleen. Ja vuosittainen Johannes-passio on aina ollut sellainen kohokohta, jota laulajatkin odottavat.”

Ohjelma pitkällä tähtäimellä

Rusasen mukaan kirkkovuosi ja mahdolliset isot tapahtumat sanelevat suurelta osin ohjelmiston valinnan.

Pertti Rusasta jaksaa edelleen sykehdyttää Finlandia-hymni mieskuoron esittämänä.

TUJJA HYTTINEN

Kalatiskiltä kuorolavalle

Aaavee Mariiaaa ... Tenori Ilkka Rissanen avaa ääntään Karttulan Syväniemellä toimistonsa portailla.

Noin kymmenen vuotta sitten hän tustui ensimmäisiä kertoja aikuisiällä kuorolauluun, Ortodoksisessa Veljeskuorossa harrastus vei useamman vuoden, nyt Karttulan kirkkokuorossa on vierähtänyt viitisen vuotta. Nuorena poikasena Nilsissä kuorotaival alkoi Matti Rannan ohjastuksessa.

”Kuoro sitoo paljon, yksi ilta viikossa menee harjoituksissa. Mutta sen ajan pyrin käyttämään hyvin. Ei opi, jos ei käy mukana.”

Harjoitus tekee mestarin

Vaimo Hilikka kannusti aikoinaan lähtemään mukaan. Nyt mies käy myös kansalaisopistossa opiskelemassa klassista yksinlaulua.

”Toisinaan mietin, että olisinpa lähtenyt kuoroon jo aikaisemmin. Mutta onhan tässä aikaa, jos vuosia annetaan. Meidän kuorossa on mukana yli 80-vuotiaitakin.”

”Parasta on se, kun kuulee, miten kauniisti äänet ja stemmat soivat yhteen. Onnistumisen iloa sekä itselle että koko porukalle.”

”Kuorolaulu on yksinlaulua vaikeampaa. Jos et ole harjoitellut stemmoja hyvin, se tulee ankarasti esille.”

Työelämässä olevilla oma-aloitteinen harjoittelu voi olla joskus kortilla.

”Viime kesänä puolitoista viikkoa ennen esitystä harjoiteltiin urakalla stem-

makaverin kanssa ja homma lokahti kuin lokahtikin viimein, vaikka tuntui, ettei oltu kevään aikana opittu mitään”, Rissanen naureskelee.

Kalapöydän estraadi

Karttulan kuorossa on parikymmentä laulajaa, seitsemän miestä, loput naisia. Lisääkin mahtuisi.

”Mitä enemmän laulajia, sen parempi. Satapäisten kuorojen sointi on kyllä mahtavaa.”

Esiintymisiä on kirkossa, juhlissa, osa vierailee palvelutaloissa.

”Olen minä pyytänyt tuttavamiehiäni kuoroon, mutta kuulemma se si-toisi liikaa”, pohtii Rissanen miesten vähyyttä.

Harrastus tuo työ- le vastapainoa. Rissanen omistama Mätitalo on

vienyt yrittäjän arjesta ison osan, mutta jatkossa laulamiselle voisi löytyä lisää aikaa.

”Oikeastaan lauluharrastus lähti työ- kentältä. Kiersin paljon tapahtumissa ja toreilla myymässä kalaa ja siinä kaupanteon yhteydessä lauloin. Se kai sitten kirvoitti aloittamaan laulamisen vapaa-ajallakin.”

Syksyn Kalaryssäyksestä ei voi jäädä pois, vaikka kuorojen laululeiri olisi- kin Nilsissä samaan aikaan. Onneksi kalatiskillä voi kajauttaa kappaleen tai pari.

”Parhaina hetkinä muistan ne tilanteet, kun sävel tai sanat ovat herkistä- neet kuulijaa. Musiikki koskettaa, toisinaan niin kokonaisvaltaisesti”, Rissanen kertoo.

HANNA KARKKONEN

Ilkka Rissanen sai käsiinsä Toivo Kärjen pojalta Kärjen virsisävellyksiä. Niitä ehkä kuullaan Karttulassa joskus tulevaisuudessa.

Sanat tulevat sisimmästä

”Esitettävät kappaleet peilaavat monesti omaa sisintä. Sanoilla on suuri merkitys.”

Ilkka Rissanen esiintyy lauluillassa Syvänniemen kirkossa kanttori Anne Käräsen kanssa elokuun lopussa. Myös sinne kappaleet on valittu harkiten. Niissä jokaisessa on takana henkilökohtainen tarina.

Ja yhden haaveen hän uskaltaa paljastaa. Edes pienen kappaleen esittäminen sinfoniaorkesterin kanssa. ”Se olisi sävähdyttävä kokemus”, tuumaa Rissanen hymyn kare suupielessä.

HANNA KARKKONEN

Laulua äidinmaidossa

Kuorolaisuus on kulkenut elämässäni aina eikä jätä, vaikka joskus vaikuttaakin hiukan etäämmällä.” Siilinjärveläinen Pirkko Kesti on saanut laulun lahjan äidinmaidossa. Hänen sielussaan on soinnut aina: ”Uskovalle, kirkkokuorossa laulaneelle äidilleni laulu oli tapa viestiä elämää. Kun hän unohti sanoja, minä jatkoin. Näin lauluista tuli kokonaisia. Laulut olivat päivittäistä satuani.”

”Pienessä kyläkoulussa sain laulaa aamunavauksissa ja kevät- ja joulujuhli- sa. Lauloin kuorossa ja yksin jo ala- ja yläasteella.” Tätä nykyä Pirkko on sitoutunut Siilinjärven seurakunnan Gospelryhmään.

Gospelryhmä on tuonut perheenäidin elämään voiman lähteen työn, opis-

kelun ja lasten harrastusten vastapainoksi. Kuorosta on tullut Pirkko Kestille enemmän kuin harrastus: se on ystävien yhteisö, jonka perjantai-iltaiset harjoitukset vetävät magneetin lailla. ”Saamme purkaa arjen kiireet ja paineet laulaen ja välillä kyynelsilmin tai nauraen.”

Kuorolaisuus on kasvattanut kokonaisvaltaista hyvinvointia siinä missä liikuntaharrastuskin. ”Hyvästä lihaskunnosta ja laulutekniikasta lähtee laulun voima.”

”Musiikkiryhmänä olemme saaneet taustatuen seurakunnaltamme ja sen kanttoreilta. Sopivan vaativassa ja ammattitaitoisessa laulunopetuksessa olemme saaneet kehittyä.”

Pirkko Kestille on tärkeää, että jokin harrastus toimii voimana ilman suorittamista. ”Kuoron vahvuus syntyy useista yksilöistä. Yhdessä olemme enemmän.”

Kirkkovuosi ja kotikirkko lähelle

Musiikki on Pirkko Kestin voimana joka hetki: ”Elän laulun maailmassa.” Linnun laulu nostaa mieleen lintuvirren, ohi viipottanut orava oravasadun. ”Kuoro soi. Se on se juttu.”

Musiikki ei ole Pirkko Kestille yksityisasia, vaan ilon voi moninkertaistaa jakamalla. ”Neljän lapsemme musiikillis- ta taipumusta olemme tukeneet käyttämällä heitä muskaritunneilla. Musiikki soi yli sukupolvien.”

SINI-MARJA KUUSIPALO

Kuorolaisuus lähentää Pirkko Kestiä kirkkovuoteen ja kotikirkkoon. ”Yhdessä olemme enemmän.”

”Kuoro soi. Se on se juttu.”

Kuorolaisuus tuo myös kirkkovuoden ja kotikirkon lähelle. ”Laulaminen kotikirkossa on omia arvojeni vahvistava syvällinen kokemus, jossa tahdon olla mukana. Laulujen kautta voimme jakaa koskettavia sanoituksia ja sävellyksiä toisten seurakuntalaisten kuultavaksi.”

Kestin mukaan kuorolaisen tehtävänä on tulkita elämäänsä liittyviä tunteita. ”Iloa ja ikävää, surua, rakkautta ja välittämistä.” Kirkonpenkistä aistittu synk-

kyys ja vakavuus taas ihmetyttävät. ”Kirkossa on joskus hurjan mustaa. Miten ihmiset vapautuisivat iloon?”

Pirkko Kesti pelkää, että vakavuus ja pönötys karkottavat nuoret etäälle kirkosta.

Sen sijaan nuoria pitäisi kuulla ja ottaa kehittämään kirkkomenoja.

Mikä Pirkko Kestin mielessä soi nyt? ”Se rakkauslaulu, ’Rakkaus on lahja Jumalan’. Sehän se on elämän moottori. On lahjaa, että meitä on monta ihmistä suurempi rakkaus taas kantaa, vaikka kuolema tai mitä tulisi”, Pirkko Kesti sanoo. Hänelle jokainen päivä antaa uuden mahdollisuuden elää rakkauslaulun sanoja todeksi.

”Laulu on rukousta, joka sitoo mieleni, tunteeni ja kehoni niihin tehtäviin, joita minulla on. Ihmiseksi ihmisille. Sydämellä ja ammattitaidolla.”

SINI-MARJA KUUSIPALO

”Esitettävä ohjelmisto valitaan aina pitkällä tähtäimellä. Kanttori tekee pohjatyön, mutta kuuntelen kyllä kuorolaistenkin mielipiteitä asiasta.”

”Ohjelmiston rakentaminen onkin kuoron johtamisessa yksi haasteellisimmista tehtävistä. Materiaalia on paljon, ja sitä tulee koko ajan lisää.”

Rusanen antaa tunnustusta uudelle kirkkuoromusiikille.

”Se kehittyvä suuntaan. Nykyteoksista löytyy laulettavuutta ja mukavaa raikkautta.”

Eläkkeelle jäätyään Rusanen aikoo luopua kirkkokuorojensa johtajuudesta.

”Ei tietysti koskaan pidä sanoa ehdotonta eitä. Olen kuitenkin päättänyt, että ainakaan vuoteen en ota kuoroja johdettavakseni. Laulamista sen sijaan en aio jättää.”

HELI HARING

Musiikkineuvos Pertti Rusasen läksiäismessu sunnuntaina 25.8. klo 10 Tuomiokirkossa. Saarna Ilpo Rannankari. Tuomiokirkon Kamarikuoro, johtaa Pertti Rusanen, Tuomiokirkkokuoro ja Tuomiokirkon päiväkuoro, johtaa Anna Kosola, urkurina Anu Pulkkinen. Kirkkokahvit klo 11.45 keskusseurakuntatalolla, Suokatu 22.

”Soi kiitoksein” -läksiäiskonsertti sunnuntaina 25.8. klo 15 Tuomiokirkossa. Johanna Rusanen-Kartano, Ville Rusanen ja Pertti Rusanen, laulu. Kalevi Kiviniemi, urut. Vapaa pääsy.

Tervetuloa laulamaan

Kun sanat eivät yllä, musiikki ylittää rajat. Kirkon kuoroissa on vaihtoehtoja ja tilaa.

TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Tuomiokirkkokuoro Ma klo 18 keskusseurakuntatalolla alk. 12.8. Uudet laulajat mukaan alk. 9.9. Anna Kosola, puh. 040 484 8279.

Tuomiokirkon kamarikuoro Avustaa messuissa, pitää omia konsertteja ja laulaa seurakuntien järjestämissä tilaisuuksissa. Kuoro esittää myös suuria kirkkomusiikkiteoksia. Ke klo 18.00–20.30 keskusseurakuntatalossa alk. 14.8. Uudet laulajat mukaan alk. 4.9. Koelaulu Anna Kosolalle, puh. 040 484 8279. kamarikuoro.nettisivu.org.

Tuomiokirkon psalmikuoro Naiskuoro, joka keskittyy monipuoliseen ja haastavaan kirkkomusiikkiin. Syyskauden 2013 psalmikuoro on yhdistyneenä Tuomiokirkkokuoroon.

Tuomiokirkon päiväkuoro Eläkeläisten naiskuoro. Ma klo 13–14.30 keskusseurakuntatalolla alk. 9.9. Kuoro harjoittelee elokuun ajan Tuomiokirkkokuoron kanssa. Anna Kosola, puh. 040 484 8279.

Nuorten laulu- ja musiikkiryhmä Suomalaiseen sekä ulkomaiseen gospelmusiikkiin keskittyvä kokoonpano. Risto Eskola puh. 050 370 1986 tai risto.eskola@siba.fi.

Taizé-lauluryhmä Esilaulajana Hiljaisuuden messussa kerran kuussa. Harjoitukset ennen messun alkua klo 17. Yhteydenotot Anu Pulkkinen, puh. 040 484 8281.

ALAVA

Kirkkokuoro (työikäisille) Ke Alavan seurakuntasalissa klo 18–20. alk. 4.9. Maksuton lapsiparkki. Ossi Jauhiainen puh. 040 484 8322.

Seniorikuoro To klo 11.00–12.30 Alavan seurakuntasalissa alk. 5.9. Ossi Jauhiainen puh. 040 484 8322.

Zipporim-kuoro Pääasiassa israelilaista musiikkia esittävä erityiskuoro. To klo 17–19 Neulamäen kirkossa. Tarvittaessa lapsiparkki. Leila Savolainen puh. 040 484 8323.

Gospelmusiikki Monipuolisesta musiikkitoiminnasta kiinnostuneille nuorille (K14) on luvassa sekä bändi- että lauluohjausta. Alavan kirkolta löytyy ammattimainen äänentoistolaitteisto sekä bändisoittimet. Pe klo 16 alk. 6.9. Ossi Jauhiainen puh. 040 484 8322, Leila Savolainen 040 484 8323.

Lapsikuorot (alakouluikäisille) ke klo 15.00–15.45 Särkiniemen kirkolla ja torstaisin klo 15–16 Neulamäen kirkolla. Leila Savolainen puh. 040 484 8323.

KALLAVESI

Kallaveden kirkkokuoro Sekakuoro työikäisille. Kuoroon otetaan uusia laulajia kaikkiin ääniin. Nuotinlukutaitoa ei tarvita. Ti klo 18.30–20.30 Kallaveden kirkolla alk. 27.8. Anna-Mari Linna, puh. 040 484 8367.

Kallaveden kirkkokuoron seniorit Ti klo 16.30–18.00 Kallaveden kirkolla alk. 27.8. Kuoroon otetaan uusia laulajia kaikkiin ääniin. Anna-Mari Linna, puh. 040 484 8367.

Nuorten lauluryhmä (yläkoulu-ikäisille). Ke alk. klo 16–17 Kallaveden kirkossa 21.8. Mari Vuola-Tanila, puh. 040 484 8368.

Lapsikuoro (alakouluikäisille) Ke 21.8. klo 17–18 Kallaveden kirkossa ja klo 18.30–19.30 Vehmasmäen koululla. Mari Vuola-Tanila puh. 040 484 8368.

Käsikellokerho (alakouluikäisille) ma klo 17–18 Kallaveden kirkossa alk. 19.8. Uusien soittajien ilmoittautuminen ensimmäisellä harjoituskerralla. Nuotinlukutaito ei välttämätön. Kerholaiset jaetaan tasoryhmiin nuotinlukutaidon mukaan. Seppo Kirkinen puh. 040 484 8366.

Käsikellokuoro Dolce Minores Ma klo 18.00–19.15 nuotinlukutaitoisille yläkouluikäisille alk. 19.8. Mukaan voi ilmoittautua ensimmäisellä harjoituskerralla.

Käsikellokuoro Dolce Mukaan voidaan ottaa mukaan nuotinlukutaitoisia nuoria aikuisia. Dolcen harjoitukset pääsääntöisesti pe klo 17–20. Seppo Kirkinen puh. 040 484 8366.

Karttulan kirkkokuoro Ke klo 18–20 Karttulan seurakuntakodilla alk. 4.9. Anne Keränen puh. 040 484 8541.

MÄNNISTÖ

Kirkkokuoro Syyskaudella harjoitellaan ja esitetään mm. Armon valo lohduttaa -kuoro-teosta, jonka musiikki koostuu kansanmusiikkisävytteisistä virsistä ja äänimaisemista. Ke klo 18.00–19.30 Pyhän Johanneksen kirkossa alk. 11.9. Maksuton lapsiparkki. Kuoroon kaivataan lisää laulajia erityisesti miesääniin. Tintti Tinkala, puh. 040 484 8404.

Päiväkuoro Seniori-ikäisille laulajille. Joka toinen to klo 12–13 Pyhän Johanneksen kirkossa alk. 12.9. Heikki Mononen, puh. 040 4848 402 ja Tintti Tinkala, puh. 040 4848 404.

Lapsikuoro (kouluikäisille) Ke klo 14.00–14.45 Pohjantien koululla ja torstaisin klo 14.00–14.45 Kettulan koululla alk. viikolla 34. Tintti Tinkala, puh. 040 4848 404.

Nuorten musiikkiryhmä Soittamisesta ja laulamisesta kiinnostuneille nuorille to klo 17 Pyhän Johanneksen kirkolla alk. 5.9. Heikki Mononen puh. 040 484 8402.

PUIJJO

Puijon kamarikuoro Monipuolista ja haasteellista kirkkomusiikkia. Kokeneille, nuotinlukutaitoisille laulajille. Ke klo 18 Puijon kirkon seurakuntasalissa alk. 14.8. Kuoroon haetaan miesääniä kakkosbassoon ja ykköstenoriin. Koelaulu. Outi Keskisipilä 040 484 8436.

Puijon kirkkokuoro To klo 18.00–19.30 Puijon kirkon seurakuntasalissa alk. 22.8. Päivi Paaso 040 484 8435.

Puijonsarven musiikkikerho Puijonsarven koulun ja seurakunnan yhteinen, 3.–6.luokkalaisille. Esiintyy Puijon seurakunnan perhekirkoissa sekä koulun jumalanpalveluksissa. To klo 15.30–16.30 Puijonsarven koululla alk. 5.9.

Kirkkomusikari Neljänä sunnuntaina klo 17.30–19.00. Puijon kirkon päiväkerhotiloissa alk. 20.10. Päivi Paaso ja Aliisa Kauhanen puh. 040 484 8435.

Lauluryhmä Verso Erkki Pesonen puh. 050 583 1399.

Päivärannan laulajat Jyrki Lampinen puh. 050 374 6908.

Hiljaisen rukouslaulun ryhmä Tiina Taskinen-Viinikainen puh. 050 411 7328.

JÄRVI-KUOPIO

Juankosken kirkkokuoro To klo 18 seurakuntasalissa, ensimmäiset harjoitukset poikkeuksellisesti pe 30.8. Matti Saarela puh. 040 488 8615.

Kaavin lapsikuoro (ala- ja yläkoululaisille) To klo 15 seurakuntakodissa, alk. 5.9. Aliisa Lukkari-Lohi, puh. 040 488 8626.

Muuraveden kirkkokuoro Ke klo 13 seurakuntatalossa alk. 28.8. Matti Saarela puh. 040 488 8615.

Nilsin kirkkokuoro To klo 18.45–20.30, alk. 5.9. Annette Kärppä-Leskinen puh. 040 488 8673.

Nilsin ikäihmisten lauluryhmä To klo 9.15–10.30, parilliset viikot, alk. 5.9. Nilsin seurakuntakodissa, yläsalissa.

Nilsin gospelkuoro Pe klo 18.00–19.30 Pikku-Pappilassa alk. 6.9.

Nilsin lapsikuoro To klo 14–15 vuoroviikoin keskustan (alk. 5.9.) ja Pajulahden (alk. 12.9.) kouluilla.

Nilsin vauvamusikari Joka toinen viikko ke klo 12.00–12.45, Nilsin Pikku-Pappilassa alk. 11.9.

Riistaveden kirkkokuoro Ti klo 18.30–20.00 seurakuntasalissa, alk. 27.8. Riikka Tuura puh. 040 4888 634.

Riistaveden lapsikuoro esi- ja alakouluikäisille. Opetellaan yhdessä uusia lauluja. Esiinnyttään seurakunnan lapsille suunnatuissa tilanteissa. Kaikki lapset ovat tervetulleita! Ti klo 17.30–18.30 seurakuntatalossa, alk. 27.8.

Riistaveden gospel-ryhmä Projektikuorona syyskuussa. Ryhmä on toteuttamassa su 6.10 Riistavedellä Tuomas-messun musiikkia. Ma klo 18 seurakuntatalossa 2.9.–30.9.

Säyneisen kirkkokuoro (naiskuoro). Kuukauden 2. ja 4. keskiviikko klo 17 alk. 11.9. Lisätietoja puh. 040 488 8607.

Tuusniemen kirkkokuoro Ke klo 18 seurakuntatalossa, alk. ke 18.9. Aliisa Lukkari-Lohi puh. 040 488 8626.

Vehmersalmen kirkkokuoro Ma klo 16.30 seurakuntakodissa, alk. 7.10. Riikka Tuura puh. 040 488 8634.

NUORET JA OPISKELIJAT

Luomus Nuorten aikuisten gospelkuoro. Ti klo 16.30–18.30 Pappilassa (Kuninkaankatu 12) alk. 4.9. Lisäksi la 31.8. ja la 23.11. Jarkko Maukonen puh. 040 484 8473.

Kanttorien sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@evl.fi

SEURAKUNNAT 14.8.–28.8.13

TUOMIOKIRKKO

Avoinna klo 10–15, lisäksi pe klo 18–23. Ajalla 10.6.–11.8. klo 10–18 lisäksi ke ja pe klo 18–23. p. 040 4848 256
Ei kesäillan messua ke 14.8. klo 18. **Pihaseurat** Korttelimuseon pihapiirissä, Kirkkokatu 22.
Kesän iltamusiikki to 15.8. klo 21 Marian Petrescu Duo. Ohjelma 5 €.
Messu su 18.8. klo 10. Saarna Marjo Parttimaa, liturgia Ilpo Rannankari, kanttorina Pertti Rusanen ja urkurina Anu Pulkkinen.
Kesäillan viikkomessu ke 21.8. klo 18.

Kesän iltamusiikki to 22.8. klo 21. ”Nuori mestari Bach – Bach before forty” Peter Sykes, urut (USA). Ohjelma 5 €.
Messu su 25.8. klo 10.
Pertti Rusanen läksiäismessu. Saarna Ilpo Rannankari, liturgia Liisa Penttinen. Tuomiokirkon Kamarikuoro, johtaa Pertti Rusanen, Tuomiokirkkokuoro ja Tuomiokirkon päiväkuoro, johtaa Anna Kosola, urkurina Anu Pulkkinen. Kirkkokahvit klo 11.45 keskusseurakuntatalolla, Suokatu 22.
”Soi kiitoksein” Musiikkineuvos Pertti Rusanen läksiäiskonsertti su 25.8. klo 15. Johanna Rusanen-Kartano, Ville Rusanen ja Pertti Rusanen, laulu. Ka-levi Kiviniemi, urut. Vapaa pääsy!
Kesäillan viikkomessu ke 28.8. klo 18.

KESKUSSEURAKUNTATALO Suokatu 22

Seurakuntamestarit p. 040 4848 259
”Kaakaokerho” I–II-luokkalaistille alkaa ti 20.8. klo 12.30 ja jatkuu tiistaisin klo 12.30–15 takahuoneessa, keskusseurakuntatalolla.
Kirkkokahvit su 25.8. klo 11.45 keskusseurakuntatalolla, Suokatu 22.
Veteraaniseurat ti 10.9. klo 13 kahviossa.

MUMMON MÖKKI Puijonkatu 10

Avoinna ma–to klo 11–15. p. 040 4848 272
Mummon mökki ti 20.8. klo 13. Raamattutuokio.
Mummon mökki ti 27.8. klo 13. Papin päivä.

NUORET

Nuortenillat alkavat to 15.8. klo 18. Torstaisin klo 18–21 Suokadun nuorisotiloissa, keskusseurakuntatalolla.

MUSIIKKI

Tuomiokirkkoseurakunnan kuorot alkavat: Tuomiokirkon päiväkuoro: Harjoitukset maanantaisin keskusseurakuntatalolla klo 13–14.30 alk. 9.9. Yht.otot kuoronjohtaja Anna Kosola, p. 040 4848 279. Kuoro harjoittelee elokuun ajan Tuomiokirkkokuoron kanssa. **Tuomiokirkkokuoro:** Harjoitukset maanantaisin keskusseurakuntatalolla klo 18 alk. 12.8. Uudet laulajat mukaan alk. 9.9. Yht.otot kuoronjohtaja Anna Kosola, p. 040 4848 279. **Tuomiokirkon kamarikuoro:** Harjoitukset ovat keskiviikkoisin klo 18–20.30 keskusseurakuntatalolla alk. 14.8. Uudet laulajat mukaan alk. 4.9. Kuoroon pääsyn edellytyksenä on koelaulu, joka suoritetaan kuoronjohtaja Anna Kosolalle, p. 040 4848 279. http://kamarikuoro.net-tisivu.org. **Tuomiokirkon psalmikuoro:** Syyskauden 2013 psalmikuoro on yhdistyneenä Tuomiokirkkokuoroon. **Nuorten laulu- ja musiikkiryhmä:** Yht.otot Risto Eskola p. 050 370 1986 tai risto.eskola@siba.fi. **Taizé-lauluryhmä:** Yhteydenotot kanttori Anu Pulkkinen, p. 040 4848 281 tai anu.pulkkinen@evl.fi.

DIAKONIA

Diakoniatoimisto Vastanotot: Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 C. Päivystys ilman ajanvarausta ma klo 9–10.30 ja puhelinaika klo 10.30–11.30 p. 040 4848 253 Pirjo Litmanen, muuna aikana p. 040 4848 282. Ke klo 9–10.30 ja puhelinaika klo 10.30–11.30 p. 040 4848 253 Birgitta Oksman. Inkilänmäen diakoniatyöntekijän Varpu Ylhäisen päivystys ilman ajanvarausta, Suokatu 22 C. Ti klo 9–10.30, puhelinaika klo 10.30–11.30 p. 040 4848 254, muuna aikana p. 040 4848 255.
Valkeisen sairaalan korttelikerho ma 2.9. klo 13. Kerhoon mahtuu.
Pappilan korttelikerho ti 3.9. klo 13. Kerhoon mahtuu.

MUUTA

Pihaseurat ke 14.8. klo 18 Korttelimuseon pihapiirissä, Kirkkokatu 22.

KASTETUT

Stina Venla Vanessa Pakkala, Mauno Onni Aukusti Haatainen, Nooa Armas Korhonen, Onni Emil Viljami Peltoniemi, Veikko Samuel Heimonen, Aino Tuulia Meriläinen, Elia Elmeri Hakkarainen, Miska Pekka Kivinen, Ada Isla Ria Mikkonen, Ella Emilia Schulz, Benjamin Samuel Eskelinen, Elmeri An-

ton Miettinen, Leevi Veikko Topias Koponen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jere Ekku Petteri Pihavaara ja Tanja Liisa Maria Saari-nen, Jarkko Veli Pekka Vainio ja Minna Elina Nykänen, Marko Tapani Luukkonen ja Sini Susanna Hä-mäläinen, Mikko Hannu Ensio Myllymäki ja Laura Pauliina Jokelainen, Sami Tuomas Inkeroinen ja Mirka Henna Maaria Hoisko, Karri Markus Väärtinen ja Inka Karoliina Miettinen.

KUOLLEET

Hilkka Kotilainen 87v, Anna Liisa Heikkinen 90v, Eeva Tellervo Lumiaho 81v, Eeva Liisa Huttunen 56v, Tapani Allan Hof-fren 84v, Aino Laitinen 86v, Aila Maria Ruotsalai-nen 74v, Veikko Matti Ker-vinen 68v, Bertta Jääske-läinen 89v, Eeva Kaisa Ai-raksinen 83v, Kerttu Mar-jatta Väänänen 82v, Osmo Teuvo Kunnari Huusko 78v, Hilkka Inkeri Veste-rinen 91v, Jon-Ville Mati-as Jeulonen 20v, Kerttu Eli-na Pulliainen 89v, Mikko Onni Johannes Mietti-nen 89v, Tauno Valter Räsänen 78v, Elsa Lyydia St-rengell 94v, Pirkko Sisko Marjatta Kauppinen 69v, Liisa Maria Tikkanen 85v, Jouko Kalervo Kuisma 81v, Irma Kyllikki Kainulainen 75v, Salme Kaarina Paana-nen 86v, Onni Vilho Kuos-manen 80v, Helvi Mirjami Helenius 87v, Asta Marjat-ta Tirkkonen 66v.

ALAVAN KIRKKO Keihäskatu 5

p. 040 4848 298
Motoristikirkko su 18.8. klo 10. Saarnaa Sakari Kainulainen, liturgia Hannu Koskelainen, kanttorina Leila Savolainen, Zipporim-kuoro ja bändi. Järjestäytyminen Puijon tornin juurella klo 9 alk. Paraa-ti tornilta Alavan kirkolle lähtee klo 9.30. Messun jälkeen keittolounas.
Messu su 25.8. klo 10. Saarnaa John Mills, liturgia Panu Pohjolainen, kanttorina Risto Eskola.

MUUTA

Alavan ja Kallaveden seurakuntien yhteinen Varttuneen väen leiri 16.–18.8. Leirin hinta 40 € + kuljetus 10 €. Leiriohjaajina diakoniatyöntekijät Sisko Laitinen Alavan seurakunnasta p. 040 4848 326 ja Maarit Kirkinen Kallaveden seurakunnasta p. 040 4848 369. Heiltä voit kysyä myös tarkemmin leiristä.

KASTETUT

Eevi Alisa Pärnänen, Riku Oskari Martikainen, Verner Julius Ruotsalainen, Eerika Arien Kärki, Daniel Aarre Olavi Räsänen, Mikael Onni Juhani Räsänen, Inari Anita Tirkkonen, Sanni Elina Järvinen, Saaga Amanda Selkivaara, Eemeli Henrik Hurskainen, Aada Emilia Jaatinen, Okko Viljami Pirinen, Onni Aleksi Mikael Vilhunen, Anna Kerttu Elisa Airaksinen, Miia Maria Räsänen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Juhani Lammassaari ja Maarit Elina Laukkanen, Henri Johannes Hänninen ja Laura Mariia Kie-ma, Joni Osmo Tuomai-nen ja Mia Kanerva Kolu, Janne Petteri Pyykönen ja Saana Elina Nykänen, An-si Eino Johannes Laine ja Kati Emilia Riekinen, Pasi Sakari Käyhkö ja Mertta Marjatta Reinikainen, Pasi Tapio Huhtinen ja Saara Marjaana Nieminen, Arttu Oskari Markkanen ja Leena Päivikki Kuosmanen, Osku Antti-Oskari Pieskä ja Susanna Katariina Jaakola, Toni Alex Daniel Ali-Sisto ja Daniela Linnéa Heikkilä.

KUOLLEET

Anna-Maija Pirhonen 74v, Anja Eliina Mykkänen 76v, Sirkka Inkeri Niiranen 82v, Keijo Kari Kullervo Pietiläinen 66v, Toini Mäkinotko 91v, Matti Olavi Pehkonen 83v.

KALLAVEDEN KIRKKO Rauhalahdentie 21

p. 040 4848 336
Messu su 18.8. klo 10. Liturgia Sirpa Nummenheimon, saarna Anni Tanninen ja kanttorina Jarkko Maukonen.
Messu su 25.8. klo 10. Liturgia Matti Pentikäinen, saarna Mikko Väisänen ja kanttorina Mari Vuola-Tanila.

VEHMASMÄEN KAPPELI

Sotkanniemi 15

p. 040 4848 351
Messu su 18.8. klo 13. Raili Rantanen ja Anna-Mari Linna.

HIRVILAHDEN KAPPELI

Länsirannantie 2410

p. 044 275 7936.
Kimppamessu su 25.8. klo 13. Raili Rantanen ja Mari Vuola-Tanila.

JOONAS VAHASÖYRINKI

Sielu sulkeutunut?

Toukokuussa 2012 Pohjois-Ita-liassa tapahtuneet maanjäristykset järkyttävät vieläkin. Tänä kesänä vieraillessani lomamatkalla Ferraras-maanjärjestysalueella asuvien ystävien luona näin romahtaneet katot ja halkeileet seinät.

Kesällä 2012, heti katastrofin jälkeen italialainen ystäväni totesi: ”Mikään ei enää palaa ennalleen.” Hän oli vakuutunut, että oma maa, ystävät ja Jumala ovat hylänneet hänet ja hänen kansansa.

Nyt yli vuosi tapahtumien jälkeen tiiliröykkiöt on korjattu ja rakennusten korjaustyöt ovat hyvässä vauhdissa. Mielialat ovat hieman tasaantuneet, vaikka katastrofin jäljet eivät katoa mielestä koskaan.

Maanjäristyksen yhteydessä paljastui, kuinka mieleemme voi järkyä. Katastrofi saa aikaan muun muassa hylätyksi tulemisen kokemuksen. Saman saa aikaan vaikea vamma, sairaus, läheisen menettäminen tai mikä

tahansa hädän aiheuttaja.

Hylkäämisen kokemus kohdistuu ensisijaisesti luojaan. Jos kerran Jumala on luonut maailman ja kaikki ihmiset, miksi Hän sallii ihmisen ja luomakunnan kärsiä? Tämän kysymyksen esittäminen on tärkeää hädän hetkellä siitäkin huolimatta, että siihen ei ole mieltämme tyydyttävää vastausta.

Joka lakkaa kysymystä, hän sulkeutuu. Jonka huulet lakkaavat iloitsemasta, hänen sielunsa synkistyy.

”Kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan.” Työssäni pappina kohtaan monia, joiden sielu on sulkeutunut ja puhe mykistynyt. Yhä uudestaan joudun myös itse heräämään, avautumaan ja iloitsemaan tästä hetkestä.

Uskon, että Jumala avaa sielun ja torjuu synkkyden. Ristin ja ylösnousemuksen pääsiäinen on totta ihmiskunnan elämässä jokaisena päivänä. Evankeliumin sana parantaa synkkyystä ja avaa sielun iloitsemaan elävästä uskosta.

MIKKO HUHTALA

13. sunnuntai helluntaista Mark. 7:31–37

Jeesus otti hänet (kuuron) erilleen väkijoukosta, pani sormensa hänen korviinsa, sylkäisi ja kosketti hänen kiel-tään. Sitten hän katsah-ti taivaalle, huokasi ja sanoi kuurolle: ”Effata”. Se merkitsee: aukene. Silloin miehen korvat aukenivat ja hänen kielensä vapautui, niin että hän puhui selkeästi.

KIRKKO & KOTI
100 vuotta
 1913–2013

KUVA KUOPION KULTTUURIHISTORIAALINEN MUSEO / VICTOR BARSOKEVITSC

Kirkko ja Koti juhlistaa sataa vuottaan kiertueella!

Tervetuloa syömään ruispuuroa ja kertomaan juttuideoita. Toimituksen väki on paikalla. Kesäkuussa alkanut kiertue jatkuu!

TI 27.8. Karttula, tori klo 9.00–11.00
 Siilinjärvi, tori klo 13.00–15.00
KE 28.8. Kuopio, tori klo 10.00–13.00

Sinä,

joka vietät elokuuta

Karttulassa, Siilinjärvellä

tai Kuopiossa!

PERUNKIRJOITUKSET

testamentit - kauppakirjat ym. asiakirjat ammattitaidolla ja joustavin maksuehdoin
Herastuomari Leila M. Tuomainen
 p. 044 211 9876

Perunkirjoitukset

Luotettavasti – asiakasystävällisin hinnoin
Kuopio – Nilsä – Siilinjärvi
Tilisara, 046-892 1422

ASIANAJOTOIMISTO
KOLARI & CO. OY

Seppo Kolari, Matti Reinikainen,
 Ville Heikinheimo, Katriina Manninen, Kristian Kakko
Kauppakatu 39 A, 4.krs, 70100 KUOPIO
 (017) 265 7777/puh. (017) 261 1085/fax.
 www.kolari-co.fi

PERHEOIKEUDEN LAKIASIAT

esim. avioehto, testamentti, perunkirjoitus
 alkaen 300 € + kulut + alv 24 %

Asianajotoimisto Kalevi Pitkänen Oy

Puistokatu 6, 70110 Kuopio
 puh. (017) 282 2211 • faksi (017) 282 3101
 www.kalevipitkanen.com • aatsto@kalevipitkanen.com

SIIVOUSPALVELUITA KOTIIN

Puh. 044 359 1644

Hyödynnä kotitalousvähennys!

WWW.GGSIIVOUS.FI

Antin Piha ja Kiinteistö Apu

- Pihojen kevät siivoukset • Pihakiveykset
- Tukimuurit • Kasvien istutukset ja hoito
- Nurmikoiden teko ja hoito • Aidat • Patiot

p. 050 575 3410

www.antinpihajakiinteistöapu.fi

Anskun hieronta

Elokuun ajan hieronnat 30 €/tunti

044 555 3056

anskunhieronta@gmail.com

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO
ESA-MATTI KOPONEN

Puijonkatu 26, III kerros puh. (017) 261 3370
 Uudet hammasproteesit, pohjaukset ja korjaukset
 LAATU- JA TYÖTAKUU

Verenpainetta, rintakipua,
verenkierto- tai
erektiohäiriöitä?

Lääkärintutkimus ja verisuonten kunnan
 määrittäminen uudella tutkimusmenetelmällä.

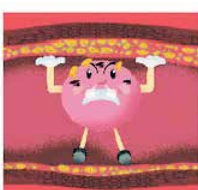
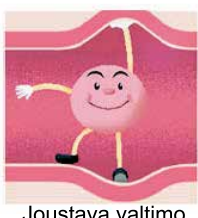
Hinta 199 euroa, josta
 Kela-korvaus n. 60 euroa

Yleislääketieteen erikoislääkäri
MARKKU HYVÖNEN

PUIJONLAAKSON
LÄÄKÄRIKESKUS

Kiekkotie 2, KUOPIO. Puh. (017) 282 8244
 www.puijonlaaksonlaakarikeskus.fi

Seinämuutosten
 jäykistämä valtimo

VALOKUVA AJA
 KariMattiAntero
 Puustinen
 044-3281000
 www.kamaan.fi

- Matot
- vuodevaatteet • ym.

ITSEPALVELUPESULA
Pyykkisatama

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
 Puh. (017) 263 3128

Tietokoneapu

Kotitalous-
 vähennys 45%
 www.orden.fi

040 5844 045

DENTIINI

erikoishammasteknikko
 Niina Toivanen
 Kauppakatu 48, Kuopio
 ajanvaraus 0440 228 984

Vuorikatu 36, 70100 Kuopio

Erikoishammasteknikko
 Satu Koskela

p. 017 265 4400

Helena Lehtimäki
 YTM, sosiaalityöntekijä,
 MU-sielunhoitoterapeutti

Vastaanotto Kuopiossa
 P. 045 3156464,
 hennalehtimaki@gmail.com
 www.sydanjuuri.fi

Iloon ja suruun.

Elämän
 kaikkiin
 hetkiin.
 Palveleva
 naisten vaatteiden
 erikoisliike.

Savonkatu 22 Kuopio
 Sokoksen parkkipaikkaa vastapäätä
 puh. 017 261 2435
 ma-to 9.30-17.30 pe 9.30-17 la 10-14

SEURAKUNNAT

KARTTULAN
SEURAKUNTAKOTI
Kissakuusentie 14

p. 040 4848 547
Nuorten ilta ke 21.8. klo 18. Karttulan alueen isoiskoulutukseen ja kerho-ohjaajiksi ilmoittautuminen.

MUUTA

Tuula Makkosen tulo- ja Osmo Rissasen lähtökahvit to 15.8. klo 18. Tervetuloa viettämään yhteistä iltahetkeä laulun ja sanan merkeissä.

SYVÄNNNIEMEN
KIRKKO
Kuttajärventie 117

Messu su 18.8. klo 10. Reijo Mustonen ja Anne Keränen.

Messu su 25.8. klo 10. Sanna Alanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

Ilta su 29.8. klo 18. Ilkka Rissanen ja Anne Keränen.

24.–26.9. Ryttyyn leirikeskuksesta. Leirimaksu 20 €, edestakainen kuljetus 10 €. Tied. ja ilm. 16.8. mennessä Riitta Reimalle p. 040 4848 370 tai Kallaveden kirkon diakoniatöihin ma klo 9–10 p. 040 4848 332.

KASTETUT

Noel Sebastian Hakulinen, Otto Niilo Santeri Koski, Aleksandra Seija Sofia Laitinen, Kasper Tapani Juhanoika Laurila, Paavo Eino Arvid Räsänen, Elja Asseri Laitila, Samu Marko Julius Stark, Viljo Elmeri Pitkänen, Karo Nooa Julius Kuusisto, Irene Kerttu Edith Lappi, Samuel Veikka Henrik Björn, Anni Elisa Jormalainen, Sofia Wilhelmiina Mykkänen, Leevi Johannes Gabriel Korhonen, Eemil Eljas Petteri Heikkinen, Leo Emil Toppi, Nino Uuno Nestor Tervo, Karola Anette Korhonen, Ninu Jade Emilia Laitinen, Mikael Aleksander Saastamoinen, Sulo Emil Kanniainen, Peppi Meri Karoliina Laituri, Samuli Juhani Pekka Suksi, Silvia Aurora Sorjonen, Joel Harri Juhani Helin, Matti Tapani Moilanen, Niilo Elias Laukanen, Samu Kasperi Karjalainen, Niilo Onni Oliver Julkunen, Iida Emilia Hannele Kohonen, Adam Alexander Hamed, Ukko Eliel Tähtivaara, Jere Justus Eemeli Saario, Väinö Oliver Hiltunen, Helga Sylvia Hukkanen, Niilo Viljam Virolainen, Alma Inka Olivia Kivioja, Peppi Anika Junnula, Reetta Marika Leskinen, Alexandra Vanessa Aurora Tervonen, Aaron Sakarinpoika Kavosaari, Elmo Valtteri Hartikainen, Sampo Oskari Mustonen, Kerttu Nea Erika Koskinen, Akseli Thomas Jaakonpoika Valtola, Amanda Josefiina Kainu, Ronja Pauliina Paasisalo, Elsa Malena Riekkinen, Siiri Ilona Vilhelmiina Silta-

14.8.–28.8.13

rotinkatu 24. Raivo Tarum, barokkitrumpetti ja sinkki. Imbi Tarum, cembalo, urut, laulu. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

Mestari Bach III – SyRJähyyppy selloon. Bachin soolosellosarjat pe 23.8. klo 14 Vanhalla kirkolla. Martin Rummel, sello. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

DIAKONIA

Diakoniatyön ajanvaurasvastaanotto 1.6.–31.8. Pyhän Johanneksen kirkolla tiistaisin klo 9–10. Ulla Halonen p. 040 4848 405, Merja Hyvärinen p. 040 4848 407, Mari Mertanen p. 040 4848 406.

Omaishoitajaleiri Ryttyllä 24.–26.9. Ilm. 16.8. mennessä Merja Hyväriselle p. 040 4848 407. **Arkielämää-kerho** klo 13–14.30. Ke 14.8. Vanhalla kirkolla, Mari Mertanen, Aulikki Mäkinen. Ke 21.8. Pyhän Johanneksen kirkolla, Ulla Halonen, Heikki Hyvärinen. **Messu ja ikääntyneiden syntymäpäivät** su 18.8. klo 10–12.30 Pyhän Johanneksen kirkossa.

KASTETUT

Veera Merlene Pulkkanen, Kouta Aaro Evert Taavitsainen, Akse-li Olavi Pelkonen, Lee- vi Risto Oskari Mikko- nen, Eelis Antero Lep- pä, Sonja Regina Vaini- kainen, Silja Ilona Tirk- konen, Noora Erin Par- viainen, Mauno Ukko Oskari Purdy, Aman- da Kastehelmi Katari- na Haapalainen, Milo Manuel Koistinen, Luka Jasper Hakkarainen, Elsa Irene Sylvia Ron- kainen, Mikael Leo Ola- vi Oittinen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Joonas Henriikki Sirviö ja Jenni Riikka Kinnu- nen, Juho Antti Oskari Uotinen ja Noora Hen- riikka Auvinen, Lasse Tapani Tiihonen ja Lau- ra Maria Pyllkkänen, Simo Pietari Ylönen ja Elina Maria Korri.

KUOLLEET

Kalevi Johannes Matti- la 81v, Elli Tellervo Pit- känen 87v, Elma Aga-

ta Hujanen 85v, Silja Annikki Riekinen 83v, Hilja Kosonen 79v, Hei- mo Sakari Ryyynänen 77v, Jaakko Olavi Häk- kinen 66v, Aino Elina Heimonen 88v, Aili Eli- na Tellervo Puolakka 99v, Taimi Maria Pihl- ström 93v, Aili Nikulai- nen 100v, Toini Mirjam Ollikainen 92v, Elli Tas- kinen 82v, Aino Armii- da Kärkkäinen 81v, Vesa Taskinen 90v, Ilkka Ju- hana Krogerus 76v, Vil- jo Kalevi Toivanen 70v, Pasi Petteri Toivanen 50v, Eine Inkeri Salmi- heimo 78v.

PUIJON KIRKKO

Taivaanpankontie 3 p. 040 4848 419 **Konfirmaatiomessu** su 18.8. klo 10. Kari Kuu- la saarnaa, Teemu Vou- tilainen, Jaana Mar- janen, Mari Voutilai- nen, Markku Puhakka. Kanttorina Outi Keski- sipilä. Rytty 1 rippikou- luryhmä. **Rauhanyhdistyk- sen seurat** su 18.8. klo 18. Matti Vainikainen, Kauko Ylikärppä. **Messu ja seurakunta- pastori Teemu Vou- tilaisen virkaan siu- naaminen** su 25.8. klo 10. Teemu Voutilainen saarnaa, Jaana Marja- nen toimittaa virkaan siunaamisen ja liturgi- an. Pekka Nieminen, Tuula Pesonen, Jaro Jul- kunen, Sirkku Pääkkö- nen. Kati, Esko ja Atte Hilander, jouset. Uu- den, vihreän liturgi- sen tekstiisarjan käyt- töönotto. Kirkkokahvit. Linja-autokuljetus klo 9 Uuhilahdentie-Ran- ta-Toivalantie-Päiväran- ta, Metsäkummuntie- Puijonsarventie-Rypy- suontie-Ahkiotie-Pui- jon kirkko.

PUIJON SEURA- KUNTAKESKUS

Taivaanpankontie 3 **Diakoniatyöntekijöi- den ajanvarauspäi- vystys** tiistaisin ja tors- taisin klo 9–10 p. 040 4848416. **Puijon kirkkokuoro** to 22.8. klo 18. Syyskauden

avaus seurakuntasalis- sa. Uusia laulajia ote- taan mukaan. Joona Sa- raste p. 040 4848 435.

POUKAMA

Poukamantie 105 **Sadonkorjuun juh- la** su 25.8. klo 18. Tee- mu Voutilainen, Riit- ta Murtorinne, Joona Saraste. Pieni rukous- hetki nuotiokatoksel- la, syksyn sadon tunnis- tamiskilpailua, Martto- jen vinkkejä säilöntään. Päivärannan asukasyh- distys ja partiolaiset. Tarjoilua.

MUUTA

Voimaa vertaisuus- desta – ev. lut. seu- rakuntien yhteinen omaishoitajaleiri 24.–26.9. Ryttyyn leirikes- kuksessa. Leirimaksu 20 € ja edestakainen kul- jetus 10 €. Tied. ja ilm. 16.8. Raili Lehtoviidalle p. 040 4848 438.

KASTETUT

Robert Raimo Tammi- nen, Veikko Sisu Juha- ni Rissanen, Eevi Alina Frilander, Aada Helmi Emilia Luukkonen, Oli- ver Vennu Mikael Rau- tamäki, Enni Annika Virta, lisak Aukusti Lai- tala, Niilo Toivo Tapio Hallikainen, Jare Pekka Jalkanen, Joona Juhani Sutinen, Manu Armas Juhani Leskinen, Nee- la Jasmiina Lyytikäinen, Inkaliina Aureelia Lohi, Saaga Anna Estella Krö- ger, Iida Eloni Nykänen, Juulia Vilhelmiina Furu, Mimosa Isla Helee- na Pönkkö, Kerttu Tai- ka Sanelma Huttunen, Pihla Ilona Lyytinen, Milo Olavi Julkunen, Otto Anselmi Julkunen, Vilppu Veikko Juhani Savolainen, Samu Olavi Vääntinen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Ville-Veikko Valtte- ri Torvinen ja Johan- na Miia Maria Räsänen, Jyri Benjamin Korka- lainen ja Mirka Helena Anttila, Teemu Pette- ri Krutsin ja Jenni Maria Kauhanen, Kai Marko Tapio Sahlman ja Hei- di Anita Partanen, Jan- ne Kristian Paldanius ja Niina Maria Röpelin, Ilkka Pekka Kortekan- gas ja Seija Aulikki Lah-

tinen, Antti Petteri Paa- sikallio ja Hanna Katrii- na Itkonen.

KUOLLEET

Pauli Savolainen 86v, Siiri Maria Nuutinen 86v, Aino Kyllikki Raa- tikainen 72v, Marjat- ta Elli Koivumaa 81v, Eila Anneli Pasanen 82v, Maija Sirkka Siimes 92v, Hilikka Maria Piri- nen 95v, Juho Jaakko Turpeinen 75v, Eva Ma- ria Immonen 81v, Ma- ria Fanny Heimo 91v, Maija Liisa Lappeteläi- nen 88v.

RIISTAVEDEN KIRKKO

Joensuuntie 2505 **Messu** su 18.8. klo 10. Huhtala, Tuura.

RIISTAVEDEN SEURAKUNTATALO

Keskustie 2 **Perhekerho** ti klo 9.30–11. Alk. 3.9. seura- kuntatalossa.

MUUTA

Päiväkerho Melalah- ti maanantaisin. Päivä- kerhot aloittavat vii- kolla 34. **Eräkirkko Talvisalossa hirmviemien kodalla** su 25.8. klo 10. Opastus Murtolahti-Purjanlah- ti tien varresta Pieksän- taipale. K. Leino, Lohi. Ei jumalanpalvelusta kirkossa. **Siioninvirsiseurat Museopirtillä** ma 26.8. klo 19. **Virsiseurat Museopir- tiillä** ke 28.8. klo 12. Yh- teistyössä eläkelitön kanssa. Leino, Tuura.

YLÖSNOUSEMUK- SEN KIRKKO, Juankoski

Mäntytie 5 **Messu** su 25.8. klo 10. Huhtala, Saarela

JUANKOSKEN SEURAKUNTATALO

Mäntytie 5 **Päiväkerho (3–5-vuo- tiaat)** alkaa ma 19.8. klo 9–11.30, toinen ryh- mä 13–16. Päiväkerhoti- lassa, seurakuntatalolla. **Liikunta- ja näköra- joitteiset sekä Juan- kosken Aivoparkit**, pe 30.8. klo 12. Kokoon- numme Juankosken srk-talolla, jos tarvit- set kyytiä, ota yhteyttä diakoni Leila Asikainen p. 040 4888 620. **Perhekerho** ti klo 9.30–11. Alk. 3.9. päivä- kerhotilassa, seurakun- tatalolla. (Paitsi kerran kuussa, kun on avoin Mukulatiiisti).

JUANKOSKEN TEHTAAN KIRKKO

Mäntytie 5 **”Juice ja hengellisyys”** pe 16.8. klo 19. Teemai- ta Brynolfin tapahtu- man yhteydessä. **Perinnejumalanpalve- lus Tehtaan kirkossa** su 18.8. klo 10. Pursiai- nen, Leutonen. **Mika Piiparisen ja Konsta Jylhän hengel- listen laulujen yhteis- lauluilta** ke 21.8. klo 19. ”Oi, katso, mikä aamu” **Slaavilaisten hengel- listen laulujen yhteis- lauluilta** ke 28.8. klo 19.

”Kristallikirkkaan virran rantaan”

KAAVIN KIRKKO

Kaavintie 24 **Su 18.8.** ei jumalanpal- velusta kirkossa, katso kohta **Perinnejuma- lanpalvelus**. **Messu** su 25.8. klo 13. Huhtala, A Ahonen.

KAAVIN SEURA- KUNTATALO

Kirkkorannantie 1 **Perhekerho** alkaa syys- kuussa ke klo 9.30–11. Tarkempi ajankohta il- moitetaan myöhem- min. **Päiväkerhot** alkavat to 15.8. klo 9–11.30.

MUUTA

Syksyllä käynnisty- vistä Varhaisnuorten kerhoista tiedotetaan kouluilla ja lehdissä. **Seurat** ke 14.8. klo 13 Eino ja Rauha Rissasel- la, Partalanmäentie 67, Kaavi.

Perinnejumalanpalve- lus Telkkämäen perin- netilalla su 18.8. klo 13. Saarna lähetys sihteeri Jukka Koistinen, Huh- tala. Osallistujat voi- vat pukeutua perinne- asuihin.

Vanhemman väen retki Outokumpuun ja Polvijärvelle ma 9.9. Käymme Outokum- mun kaivosmuseossa, ruokailemme Saarilan maatilamatkailussa ja tutustumme Polvijär- ven luterilaiseen ja or- todoksiseen kirkkoon. Lähtö Kaavilta matka- huollosta klo 8.30, pa- luu n. klo 17. Matkan hinta 20 €/hlö. Ilm., erti- ysruokavaliot ja lä- hiomaisen yhteystie- dot 28.8. mennessä Pir- jo 040 4888 627.

MUURUVEDEN KIRKKO

Kirkkotie 1 **Messu** su 18.8. klo 13. Pursiainen, Leutonen. **Messu** su 25.8. klo 13. K. Leino, Saarela.

MUURUVEDEN SEURAKUNTATALO

Kirkkotie 1 **Päiväkerho 3–5-vuot- aille** tiistaisin, alk. 20.8. klo 13.30–16 päiväker- hotilassa. **Mika Piiparisen ja Konsta Jylhän hengel- listen laulujen yhteis- lauluilta** to 22.8. klo 19. ”Oi, katso, mikä aamu”. **Slaavilaisten hengel- listen laulujen yhteis- lauluilta** to 29.8. klo 19. ”Kristallikirkkaan virran rantaan”. **Perhekerho ja per- hekahvila vuorovi- koin** alk. 5.9. torstaisin klo 9.30–11 päiväkerho- tilassa.

NILSIÄN KIRKKO

Kirkonmäentie 1 **Messu** su 18.8. klo 10. M. Junell, Kärppä-Les- kinen. **Messu** su 25.8. klo 10. Pursiainen, Kärppä-Les- kinen.

NILSIÄN SEURAKUNTAKOTI

Nilsiantie 59 **Näkö- ja kuulovam- maisten kerho** ti 27.8. klo 12. seurakuntako- dilla. **Mannaruokailu** pa- rittoman viikon ke alk. 28.8. klo 12. seurakun- takodilla. Työtoimille, päihdeongelmaisille ja yksinäisille. Maksuton.

HAUTAKIVET SUORAAN VALMISTAJALTA
Myös lisänimen kaiverukset

VARPAISJÄRVEN GRANIITTI
Savonkatu 24, Ollinpuisto, Kuopio
Puh. (017) 263 3408
VARPAISJÄRVI, Graniitintie 7
Puh. (017) 771 811

Puijon Maja palvelee lämmöllä arjessa ja juhlassa niin ilon kuin surunkin hetkinä

- juhlaravintola
- lounasravintola
- hotelli
- sauna- ja kokoustilat

Kysy lisää ja pyydä tarjous p. 044 552 4810 myynti@puijo.com

Puijon torni Hotelli Puijon maja
www.puijo.com

Puijotie 135, 70300 Kuopio

Suru on hitaasti vaalenevia varjoja...

Hautaustoimisto J. NURRO OY

Kauppakatu 55-57 KUOPIO Puh. 017-2613065, 040 5056287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

Arkut, kuljetukset, kukkalaitteet, sidontatyöt ja koristelu, hautakivet ja kaiverukset

Iltaisin ja viikonloppuisin:
Kari Väänänen,
puh. 040 585 0456
toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi

Pitopalvelu kaikkiin juhliin ja tilaisuuksiin

Iltaisin ja viikonloppuisin:
puh. 040 585 0456

Hautaustoimisto PARVIAINEN OY
Savonkatu 18, 70110 KUOPIO, puh. (017) 261 3771

HERÄTTÄJÄN RIIPIKOULULEIRIT 2014

Leirille mahtuu 25 ensin ilmoittautunutta. Ilmoittautu- minen ma 9.9.2013 klo 8.00 alkaen vain puhelimitse leirikohtaisiin numeroihin:

Aholansaari 1	2.-14.6.2014	puh. (06) 433 5711
Aholansaari 2	2.-14.6.2014	puh. 0400 638 295
Aholansaari 3	16.-28.6. 2014	puh. 0400 346 439
Aholansaari 4	16.-28.6. 2014	puh. 040 719 8227
Aholansaari 5	14.-26.7. 2014	puh. 040 558 3734

Hinnat ja lisätietoa: www.h-y.fi

NUORISOSIHTTEERIT
Mika Nuorva, 0400 346 439 mika.nuorva@h-y.fi
Antti Rintala, 040 719 8227 antti.rintala@h-y.fi

LÄNSIVUOREN HAUTAUSHUOLTO

Savonkatu 25, Kuopio
(Sokoksen takana)
www.lansivuoriky.fi
p. 017 261 3665
Hautakivi näyttely
liikkeessämme
-tervetuloa tutustumaan!

PUIJON KIVI

HAUTAKIVET
KAIVERUKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT

Kettulanlahdetie 25
70400 Kuopio
www.puijonkivi.fi
Puh. (017) 282 9000

- HAUTAKIVET
- KAIVERUKSET
- KULTAUKSET
- ENTISÖINTITYÖT
- KIVILYHDYT

KIVI PAJA

Sari Kämäräinen
Jääskelänkatu 1
70780 Kuopio
puh. 050 575 0004
www.kivipajasarik.fi

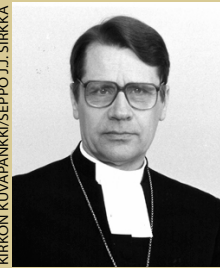
PYHÄPUUHA

Lue aikuisen kanssa Raamatusta Luuk. 18:9–14. Kirjoita tai piirrä sen jälkeen rukoilevien ajatuskupliin sellaisia asioita, joita haluaisit rukoilla toisille ihmisille.

SANNA OLLIKAINEN

NEKROLOGI

Piispa Paavo Kortekangas

KIRKON KUVAPANKKI/SEPPO J.J. SIRKKA

Kirpeänä tammikuisena pakkaspäivänä 1975 astui aamujunasta Kuopion asemalle hiippakunnan uusi piispa. Virkaan oli nimitetty vuoden alusta professori Paavo Kortekangas. Kuopion piispan virkaa hän hoiti siitä lähtien vuoden 1981 helmikuun loppuun asti. Sen jälkeen Tampereen hiippakunta sai pitää häntä paimenenaan marraskuun loppuun 1996.

Paavo Kortekangas oli uudistusmielinen kirkonjohtaja, mutta ei modernisti. Hän halusi uudistaa kirkkoa arvostaen perinnettä. Aito usko ja innostus olivat hänen persoonaansa niitä ominaisuuksia, jotka vetosivat myös nuoriin. Opettajana sekä Joensuun ja Tampereen lyseossa että Joensuun korkeakoulussa hän sai oppilaansa innostumaan uskonnosta, ja melkoinen joukko näistä valitsi papin tai uskonnonopettajan uran. Jo ennen piispaksi tuloaan Paavo Kortekangas oli palvellut sekä yliopistoa että kirkkoa. Hänen historialliset ja kirkkososiologiset tutkimuksensa auttoivat kirkkoa suuntaamaan ja painotamaan työtään ajankohtaisten vaatimusten mukaisesti. Näihin tehtäviin hän koulutti nuorta teologikuntaa tutkimuslaitoksen johtajana ja professorina.

Paavo Kortekankaan ahkeruudelle ja toimintatarmolle oli kuvaavaa, että hän esimerkiksi ehti kuuden vuoden aikana Kuopion hiippakunnassa suorittaa piispantarkastuksen kaikissa 70 seurakunnassa. Yli kaksi vuosikymmentä kestänyt ja harvinaisen laajalle ulottunut kirkollinen elämäntyö ei kuitenkaan rajoittunut vain kahteen hiippakuntaan. Paavo Kortekankaan toiminta ulottui myös laajalle oman maan rajojen ulkopuolelle. Ruotsissa asuvien suomalaisten hengellisestä hoidosta hän kantoi suurta huolta ja vieraili heidän seurakunnissaan. Erityisen tiivis yhteistyö rakentui Unkarin luterilaisten kanssa. Jo Kuopion vuosina alkoi yhteydenpito Tansanian luterilaisiin. Kun Kortekangas sai tehtäväkseen toimia kirkkomme ulkomaantyön johdossa, lukuisat matkat, kokoukset ja konferenssit veivät hänet eri puolille maailmaa. Toiminta Luterilaisen Maailmanliiton tehtävissä oli vaativaa. Miehellä edellytettiin paljon voimia, kielitaitoa ja sosiaalisia kykyjä. Näitä lahjoja hänelle olikin suotu runsaasti.

Paavo –piispa oli esimiehenä kannustava ja yhteyttä rakentava. Päällikkönä hän ei halunnut toimia yksin. Mutkattomalla ja ystävällisellä otteelleen hän loi luontevat yhteydet sekä lähimpiin työtovereihinsa että hiippakuntaan ja yhteiskunnan vastuunkantajiin. Vaikeuksia ratkottiin yhdessä eikä unohtettu huumorin valloittavaa voimaa. Erityisen kiitollisena niin kuopiolaiset kuin tamperelaisetkin muistavat piispan ja hänen puolisonsa kodin avoimet ovet. Kutsut erilaisille ryhmille ja piireille täyttivät usein virkatehtävien väliin jäävät päivät. Muistellessaan noita aikoja piispamme sanoi: ”Olimme itsekin innostuneita, avoimet kohtaamaan uutta ja antamaan jotakin itsestämme”.

Kuopion ja Tampereen piispan runsaat 82 vuotta kestänyt elämänlanka katkesi vaikean sairauden jälkeen 21. heinäkuuta. Hän jätti meille vaalittavaksi ja eteenpäin siirrettäväksi rikkaan perinnön. Muistelmissaan Paavo Kortekangas sanoo, että hänelle viimeisen virkavuoden pääsiäisaika antoi ”ennen kaikkea uskoa siihen, että Kristuksella on viimeinen sana kaikessa”. Tällaisesta piispamme perinnöstä kiitollisena saamme rohkeutta viedä viestiä eteenpäin oman osuutemme verran.

MATTI SIHVONEN

SEURAKUNNAT 14.8.–28.8.13

Ikäihmisten kerho parillisilla viikoilla alk. 5.9. klo 11. seurakuntakodilla.

MUUTA

Perhekerho alkaa viikolla 37 Pikkupappilassa. **Iltatuulen hartaushetki** parillisen viikon tiistaisin alk. 20.8. klo 13, Kalevantie 4. **Päiväkerhot** alk. ke 21.8. klo 9–11.30 ja 13–16, pikkupappilassa. **Siionin virsien veisuut** su 25.8. klo 19 Simolan kodilla. **Karhien kerho** ke 28.8. klo 13 Karhitie 3. **Bible in English** parittoman viikon ke alk. 28.8. klo 14 Sopukassa, Tilhintie 2.

SÄYNEISEN KIRKKO Kirkkoharjuntie 2

Messu, su 18.8. klo 13. M. Junell, Kärppä-Leskinen. **Messu**, su 25.8. klo 13. Purssainen, Kärppä-Leskinen.

SÄYNEISEN SEURAKUNTAKOTI Kirkkoharjuntie 2 A

Avoin päiväkerho perjantaisin alk. 16.8. klo 13.30–16 päiväkerhohuoneessa. Kerhoon voi tulla yhdessä aikuisten kanssa tai 3–5 -vuotiaat ilman vanhempia.

TUUSNIEMEN KIRKKO Keskitie 21

Reppukirkko ke 14.8. klo 18. Koulunsa aloittavien ekaluokkalaisten siunaaminen kirkossa. **Messu** su 18.8. klo 10. Hagman-Puustinen. **Messu** su 25.8. klo 10. U. Mäkinen, J. Leutonen.

TUUSNIEMEN SEURAKUNTALATO Koivukuja 2

Päiväkerhot alkavat ma 19.8. klo 9–11.30 ja 13–15.30. **Perhekerho** alkaa tiistaisin 27.8. klo 9.30–11. Tervetuloa pienet lapset, äidit, isät mummot ja uikit.

VEHMERSALMEN KIRKKO Lempeläntie 17

Messu su 18.8. klo 13. Hagman-Puustinen, Tuura. **Messu** su 25.8. klo 13. Mäkinen, Lohi.

VEHMERSALMEN SEURAKUNTAKOTI Lempeläntie 15

Vapaamuutoinen perhekerho ”Vehmerin vehkarat” perjantaisin klo 10 seurakuntakodissa, sisällä tai ulkona. Lisätietoja facebook-ryhmästä ”Vehmersalmen perhekerho”. **Päiväkerho** torstaisin 15.8. alk. klo 9–11.30 seurakuntakodissa. **Lähetys- ja askartelupi-**

ri to 22.8. klo 11. Suunnitelmaan piiriin tulevaisuutta. **Perhekerho** perjantaisin 6.9. alk. klo 9.30–11 seurakuntakodissa, Tervetuloa vauvat, pienet lapset, äidit, isät, mummot ja uikit.

MUUTA

Siioninvirsiseurat Vehmersalmen kotiseutumuseolla su 18.8. klo 18. Pappilantie 10. Kahvit.

JÄRVI-KUOPION SEURAKUNTA, YHTEISET

Seurakuntamatka Novgorodiin 15.–20.10. Tallinna-Pölvä-Pihkova-Novgorod-Hatsina-Viipuri. Osallistumismaksu 600 € sis. matkat, puolihoito, maj. H2-huoneissa, opastuksen ja viisumin (oma viisumi hyvitetään). Ilm. 2.9. mennessä Mikko Huhtala, mikko.huhtala@evl.fi, 040 4888 625.

Lähimmäisen retkipäivä Pahkasalossa ke 21.8. lähtö klo 13 Tuusniemen satamasta. Perillä pientä purtavaa ja ohjelmaa. Tied. Auli Kekkonen 040 4888 631.

Sururyhmä läheisensä menettäneille aloittaa Juankoskella elokuussa Virastotalon kokoushuoneessa. Lisätietoja Leila Asikainen p. 040 4888 620 tai Kirsi Leino p. 040 4888 601. Ilm. 15.8. mennessä, toimistosiihteri Raili Tirkkonen, p. 040 4888 611.

Naisten Lähetyslöllyt ke 28.8. klo 18 Tiirilahden leirikeskuksessa. Omat kyydit. Ilmapalamsu 5 €. **Kehitysvammaisten kirkkopäivä Nilsissä** alkaen ehtoollisen vietolla 3.9. klo 10 Nilsin kirkossa, sen jälkeen ruokailu, ohjelmaa ja kahvit srk.kodilla. Ilm. 29.8. mennessä Hanna p. 040 4888 677 tai Eeva p. 040 4888 676.

Retki Lapuulle 7.–8.9. Lähtö: la 7.9. Riistaveden seurakuntatalo klo 8, Juankosken matkahuolto klo 8.45 ja Nilsin matkahuolto 9.30. Hinta 75 € (sis. matkat, majoituksen, ilt- ja aamupalan), ruokailut omakustanteisesti. Yhden hengen huoneen lisämaksu 40 €. Retkellä tapaamme nimikkolähettemme Ossi ja Maija Kuoppalaa. Ilm. 21.8. mennessä srk-toimistoon 040 4888 602 tai 040 4888 611.

Ilmoittautumisen yhteydessä ilmoita ruoka-allergiat, lähiomaisen yhteystiedot sekä mistä lähdet kyytiin (Riistavesi, Juankoski, Nilsä). Retken vetäjänä Kirsi Leino. **Järvi-Kuopion Päihetönn talkooleiri** ma–pe 30.9.–4.10 Aholansaaressa. Ilmoittautuminen Eeva

Väätäiselle p. 040 4888 676. **Hiljaisuuden rettriitti Siionin virsin** pe–su 25.–27.10 Aholansaaressa. Täyslööpito, hinta Järvi-Kuopiolaisille 120 €/hlö ja työttömille ja eläkeläisille 60 €/hlö. Ilm. suoraan Aholansaareen p.050 4641 000. Vetäjinä rovasti Pentti Simojoki ja diakonisaa Eeva Väätäinen p. 040 4888 676.

KASTETUT

Sofia Juliana Räsänen, Nilsä, Jimi Julius Puustinen, Juankoski, Emma Paula Tellervo Liimatainen, Vehmersalmi, Vilma Siiri Sofia Väänänen, Nilsä, Viola Aada Helena Uotinen, Riistavesi, Eino Vilho Johannes Pentikäinen, Nilsä, Eemeli Ukko Juhan Aho, Riistavesi, Santeeri Toivo Tapani Airaksinen, Nilsä, Roope Kusti Jalmar Keinänen, Nilsä, Jaro Johannes Kristian Savolainen, Tuusniemi, Milja Helmiina Vuorensyrjä, Nilsä, Karoliina Lotta Emilia Pesonen, Tuusniemi, Janna Marjaana Keinänen, Vartiala, Alekski Vili Aulis Antikainen, Kaavi, Hilma Edith Inari Kyllönen, Vehmersalmi.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Ville Juhani Hiltunen ja Satu Marianne Lappalainen, Tuomo Pekka Happonen ja Pirjo Anne Riekinen, Henri Aleks Rantsi ja Johanna Tiia Elisa Turunen, Hannu Oskari Lemettinen ja Jenni Maria Laitinen.

KUOLLEET

Kyösti Ilmari Konkonen 86v, Nilsä, Matta Korhonen 89v, Nilsä, Elli Alina Liukkonen 94v, Riistavesi, Aili Emmi Nieminen 96v, Tuusniemi, Saimi Elisabet Keinänen 82v, Nilsä, Lempi Ester Vainikainen 89v, Nilsä, Anna Liisa Koivisto 82v, Juankoski, Juha Antero Toivio 59v, Nilsä, Veli-Pekka Tapani Miettinen 57v, Juankoski, Toimi Pietari Miettinen 90v, Kaavi, Risto Aulis Härmäläinen 57v, Nilsä, Raimo Pasi Juhani Tirkkonen 72v, Tuusniemi, Kalle Pekka Pekkarinen 86v, Nilsä, Maila Elisabet Räsänen 93v, Nilsä, Pirkko Marjatta Räsänen 81v, Juankoski, Matti Kalevi Jauhainen 67v, Riistavesi, Helmi Elisabet Voutilainen 90v, Kaavi, Paavo Henrik Pehkonen 73v, Säyneinen, Matti Väinämö Lyytinen 55v, Vehmersalmi, Anna Liisa Niskanen 85v, Nilsä, Kaarlo Kustaa Leskinen 79v, Muuruvesi, Viljo Olavi Pirinen 77v, Juankoski, Mir-

jam Miettinen 88v, Kortejoki, Aino Alina Laukkanen 86v, Tuusniemi, Toivo Heikki Holopainen 92v, Vehmersalmi, Sanni Matilda Tiuhonen 97v, Nilsä, Eila Annikki Hiltunen 72v, Nilsä, Veli-Matti Kärkiö 64v, Vehmersalmi, Tuovi Taneli Räsänen 80v, Kaavi, Sirkka Sinikka Tirkkonen 80v, Tuusniemi, Eino Johannes Kekäläinen 84v, Kaavi, Anja Hillevi Heikkinen 85v, Nilsä, Matti Aatos Tirkkonen 81v, Tuusniemi, Martti Aukusti Nisinen 67v, Mustinlahti, Viljo Kalervo Hartikainen 89v, Juankoski.

www.siilinjarven-seurakunta.fi
www.facebook.com/siilinjarvenseurakunta
Kirkkoherranvirasto p. 017 288 4600 (ma–pe klo 9–11, 12–14)

KIRKKO Haarahongantie 2

Kirkko suljettuna 11.10. saakka korjaustöiden vuoksi. Jumalanpalvelukset seurakuntatalolla ja muissa tiloissa. Kysy suunnastilaisuuksien, häiden ym. tilaisuuksien tilavarauksista kirkkoherranvirastosta.

SEURAKUNTALATO Haarahongantie 4

Partioilmoittautumisen vanhoille partiolaisille ke 14.8. klo 17–18.30,

pieni sali. **Partioilmoittautumisen** uusille partiolaisille to 15.8. klo 17–18.30, pieni sali. **Eläkeikäisten syntymäpäiväjuhlat** su 18.8. klo 13, ennalta kutsun saaneille. **Perhekerho** su 18.8. klo 15, pieni sali. Muistellaan yhdessä sitä, miten Jeesus paransi sairaita ja auttoi hädässä olevia. Kirkon jälkeen kirkkomehut ja puuhaa. **Sanajumalanpalvelus** su 25.8. klo 10, iso sali. Kaisa Yletyinen, Seppo Laitanen, Airi Heiskanen. **Kirkkokahvit ja laulu-hetki** su 25.8. klo 11.30, lähetyskellari. Lähimmäisen sunnuntai – tuo mukana ystävä, naapuri, sukulainen.

Seurat su 25.8. klo 15, iso sali (Rauhanyhdistys). **Askartelupiiri** ke 28.8. klo 9, lähetyskellari. Askartelupiiri alkaa! Yhdessä oloa, kahittelua ja puuhaa lähetysten hyväksi ja itseläkin. Mukana perhetyöntekijä Helena Mattinen. Askartelupiiri on tarkoitettu kaikille lähetyksestä kiinnostuneille, tervetuloa mukaan!

VUORELAN KIRKKO Rissalantie 2

Partioilmoittautumisen vanhoille partiolaisille ke 14.8. klo 17–18.30, kahvio.

Partioilmoittautumisen uusille partiolaisille to 15.8. klo 17–18.30, kahvio.

MUUTA

Messu su 18.8. klo 10 Mäntyrannan kesäteatterilla, Jokisuuntie 14 Siilinjärvi. Sirpa Ylikotila, Kaisa Yletyinen, Marjaana Kaisa. Olemme ulkona satoi tai paistoi, säänmukainen varustus. Järjestää yhteistyössä Siilinjärven kunta ja seurakunta.

Korpiseurat pe 23.8. klo 19 Nilsin Pajustenmaässä. Lähtö Pajujärventie 790, josta kävelymatkaa metsäpolkuja pitkin n. 1,5 km. **Kansanlaulukirkko** su 25.8. klo 13 Eila Särkisuo kesämökillä Pöljällä, Pitkänpääntie 68.

Seurakuntavierailu ”Kolmen kirkon kierros” Rautalammin, Tervon ja Keitele seurakuntiin su 8.9. Lähtö klo 8.30 srk-talon parkkipaikalta, paluu klo 17 mennessä. Omavastuu 20 €. Omakustanteinen ruokailu Tervossa. Ilm. pe 23.8. mennessä kirkkoherranvirastoon p. 017 288 4600.

Perhekerhoihin ilmoittautumisen käynnissä seurakunnan verkkosivuilla.

Luettavaa kesäblogissa: Missä taivas on? Mitä tekee lapsiasiahenkilö? Entä mitä mieltä kesäparin isonen?

Kun tykkäät meistä, olemme seurassasi Facebookissa: www.facebook.com/siilinjarvenseurakunta.

KASTETUT

Tuua Aino Marja Soininen, Eemeli Vilho Johannes Ruuskanen, Evert Onni Leutonen, Viivi Johanna Pirhonen, Vili Jesperi Rasi, Aurora Anna Maria Sutinen, Jaako Hermanni Pitkälä, Sara Wilma Adele Rautiainen, Hannes Onni Eemeli Honkanen, Iida Eloni Nykänen, Veikko Aulis Tapani Parviainen, Selma Kukka Maaria Rytkönen, Hilma Vilhelmiina Korhonen, Akusti Rikhard Pikkarainen, Eelis Taavetti Savolainen, Ellen Saimi Alina Tossavainen, Viljami Väinö Hermanni Pirinen, Topias Eemil Toimela, Joonas Ilmari Räsänen, Julia Sara Jessika Räsänen, Martti Elias Raninen, Miro Eemeli Villenpoika Komulainen, Nooa Aukusti Pellikka, Nelli Emmiina Ulmanen, Milja Milena Burtsov, Emma Sofia Hertteli, Aapo Samuel Hukkanen, Eetu Kalle Petteri Korhonen, Meona Emma Anneli Roponen, Iida Anneli Tuomainen, Iida Sara Amalia Valta, Viljo Valtteri Aro-pelto, Onni Antton Kristian Metsäjoki, Jaako Toivo Viljami Pirskanen, Joel Juuso Mikael Piironen, Lulu Melinda Anneli Lappalainen, Oona Marika Niskanen.

KUULUTETUT

Arto Juha Antero Väänänen ja Piia Maritta Toivanen, Jukka-Pekka Räsänen ja Niina Johanna Rahikka, Janne Pekka Ukkonen ja Marja-Emilia Rissanen, Oli-Matti Aarre Väänänen ja Kati Annika Launonen, Janne Markus Kortelainen ja Eini Birgitta Kiminki, Ville Valtteri Hartikainen ja Paula Katriina Räsänen, Toni Tatu Matias Vepsäläinen ja Sara Annika Tapaninen, Mikko Tapani Vestenius ja Niina Marianna

KIRKKO & KOTI

13

Kuopion ja Siilinjärven seurakuntalehti. 100. vuosikerta.

Seuraava numero ilmestyy 28.8.

KOTIMAA-YHTIÖT

Kustantaja Kustannus-Oy Kotimaa, Hietalahdenranta 13, 00180 Helsinki. **Julkaisija** Kuopion ev.lut. seurakunnat, PL 1064, 70101 Kuopio, p. 158 111, faksi 158 288, www.kuopionseurakunnat.fi.

Toimitusneuvosto Paavo Kaitokari, Hannu Koskelainen, Kirsi Leino, Pauli Kurkirinne, Marketta Rantama
Painos 73670 kpl

Toimitus Suokatu 22 B, 5. krs., avoinna ma–pe klo 8–16.

Viestintäpäällikkö, Kirkko ja Koti -lehden päätoimittaja (Vt.) Ulla Remes puh. 040 4848 234 ulla.remes@evl.fi

Tiedottaja Heli Haring (vs.) puh. 044 4144 801 heli.haring@evl.fi

Tiedottaja (80 % työaika)

Merja Tapio puh. 040 4848 236 merja.tapio@evl.fi

Verkkotoimittaja Seija Rytkönen (virkavapaalla)

Verkkotoimittaja Tuija Hyttinen (vs.) puh. 040 4848 514 tuija.hyttinen@evl.fi

Taitto Kotimaa-Yhtiöt
Ilmoitukset: Pirjo Teva puh. 020 754 2284, gsm 040 680 4057 pirjo.teva@kotimaa.fi

Tilaukset Kuopion ulkopuolelle 20 €/vuosikerta.

Jakelu Itella Posti Oy, Suora Lähetys Oy.

Jakelupalaute: jakelupalaute@kotimaa.fi
www.suoralahetys.fi, puh. 017 264 7800

www.facebook.com/kirkkojakoti

Hilonen, Pentti Olavi Mak-
konen ja Tiina-Mari Anti-
kainen, Niko Joonas Kristi-
an Pehkonen ja Milla Emi-
lia Hakkarainen.

KUOLLEET

Pirjo Hannele Pehkonen
48v, Voitto Luukas Sau-
konoja 84v, Eino Kalevi Sa-
volainen 58v, Raili Elisabet
Siponen 78v, Eino Mart-
ti Lyytikäinen 9v, Hen-
ny Marjatta Niskanen 76v,
Antti Aimo Antero Aho-
nen 67v, Martti Antero
Ahvenniemi 80v, Jorma
Antero Suomalainen 80v,
Eemeli Kalervo Lång 84v,
Hannu Tapani Huuskonen
71v, Aino Linea Asikainen
94v, Liisa Raakel Kytömä-
ki 78 v, Eila Tellervo Matik-
ka 95v, Pirkko Mirjam Lus-
tig 67v, Aarne Olavi An-
tikainen 77v, Unto Arvid
Markkanen 79v, Martti
Miettinen 96v, Anna Liisa
Pietikäinen 75v.

**PERHEASIAIN
NEUVOTTELU-
KESKUS**

Suokatu 22
Eroryhmä kokoontuu
neuvottelukeskuksen ti-
loissa keskusseurakunta-
talolla keskiviikkoisin klo
18–19.30 syksyn aikana 7
kertaa alk. 25.9.2013. Jos
erostasi on aikaa väh. puo-
li vuotta, voit hakeutua
eroryhmään. Ryhmässä on
mahdollisuus keskustella
luottamuksellisesti. Osal-
listuminen on maksuton.

ta. Ohjaajina toimivat per-
heneuvoja Tarja-Tuuli Lii-
namaa ja diakoni Anne-
Mari Mertanen. Tied. ja
haastattelut Tarja p. 040-
4848 478 pe 16.8. klo 10–
12 tai ti 20.8. klo 10–12.

JÄRJESTÖT

**NNKY
Myllykatu 5**
p. 017 2614 500, 044
7721928
toimisto@knnky.fi
www.ywca.fi/paikallisyh-
distykset

**KANSAN
RAAMATTUSEURA**
Sanan Kulma
Tulliportinkatu 22
www.sana.fi/kuopio
krs-kuopio@sana.fi
p. 0207681660

**POHJOIS-SAVON
EV.LUT. KANSAN-
LÄHETYS**
Sairaalakatu 11
p. 017 262 2082
www.p-savonkl.sekl.fi
Facebook: Pohjois-Savon
Kansanlähetys.
Kuopion pienryhmät
Lähetyskodilla:
Äiti-lapsipiiri ma klo 9.30,
kokoontuu kesällä satun-
naisesti.
Kesäraamis ke klo 18, lisä-
tietoja Tuomas Halmetoja
p. 044 330 1620.
Muut pienryhmät ovat
kesätauolla.

Seurat Lähetyskodilla su
18.8. klo 19, Markku Hut-
tunen.
Seurat Lähetyskodilla
su 25.8.klo 19, Panu Ran-
takokko.

**KUOPION YMPÄRISTÖN
RAUHANYHDISTYS
Ahmatie 22**

Seuroja voi kuunnella
osoitteessa www.kuopion-
rauhanyhdistys.net
Seurat su 18.8. klo 18 Pui-
jon kirkossa.
Seurat ti 20.8. klo 13.30
Mäntylän palvelukeskuk-
sessa, Untamonkatu 5.
Lauluseurat ke 21.8. klo 19
Rauhanyhdistyksellä.
Yläkouluilta pe 23.8. klo
18.30 Poukaman leirikes-
kuksessa.
Seurat la 24.8. klo 19 Rau-
hanyhdistyksellä.
Seurat su 25.8. klo 14 Rau-
hanyhdistyksellä.
Seurat su 25.8. klo 15 Sii-
linjärven seurakuntatalol-
la, päätysalissa.
Seurat su 25.8. klo 15.30
Rauhanyhdistyksellä.
Seurat su 25.8. klo 17 Rau-
hanyhdistyksellä.
Lauluseurat ke 28.8. klo
19 Rauhanyhdistyksellä.
Seurat to 29.8. klo 13.30
Riistaveden palvelukes-
kuksella, Museotie 3.

**SUOMEN LUTERI-
LAINEN EVANKE-
LIUMIYHDISTYS**
SLEY:n Itä-Suomen pii-
rin työntekijä on Johannes
Häkämies, p. 050 3212938,

johannes.hakamies@
sley.fi.

**SUOMEN
RAAMATTUOPISTO**
Pienpiirit kesätauolla.

**HERÄTTÄJÄYHDISTYS
Kuninkaankatu 22**
Toimipiste on kesätauolla
11.9. asti. Kiireellisissä tapa-
uksissa p. 050 569 1302.

AHOLANSAARI
Tied. ja ilm.
p. 050 4641 000
www.aholansaari.fi
aholansaari@aholansaari.fi
Lounasristeilyt elokuus-
sa tiistaisin, lauantaisin ja
sunnuntaisin.
Menu, hinnat ja kaikki
laivavuorot www.aholan-
saari.fi.

Teologikokous 20.–22.8.
Katso ihmistä
-festivaali 24.8.
Eläkeläiset ruskassa
3.–5.9.
Körttiforumi 20.–22.9.

**VAKKA
Kuninkaankatu 22**
p. 017 2622 322, 043 824
3270
Kesätauolla 19.8. saakka.
Tauon jälkeen avoinna ti–
pe klo 11–15.
www.kuopionseurakun-
nat.fi/lahetyskauppavakka

**Koonnut
PIIA JULKUNEN**

Elokuun vinkit

Näyttelyt

- + Eemilän kotiseutumuseo**
Avoinna 17.8. saakka
- + Galleria Carree**
Päivi Pussila 31.7.–18.8.
Joonas Vähäsöyrinki 21.8.–8.9.
- + Galleria G 12 / Kuopio**
Antti Kääriäinen ja Seppo Kääriäinen
27.7.–15.8.
Antti Immonen 17.8.–5.9.2013
- + Harjamäen sairaalamuseo**
Avoinna 16.8. saakka
- + Korttelimuseo**
K Ä S I L L Ä 15.6.–28.9.
- + Kuopion museo**
Valon piirtämät 17.5.–22.9.
Stipendiaattien repusta 29.3.2014 saakka
Tunsitko? Tiesitkö? 10.4.–28.9.
- + Kuopion taidemuseo**
Kultainen metsä 7.6.–29.9.
Karua kauneutta Juho Rissasen seurassa
- + Kuopion sotaveteraanimuseo**
Avoinna 1.9. saakka
- + Pöljän kotiseutumuseo**
Avoinna 16.8. saakka
- + Riuttalan talonpoikaismuseo**
Avoinna 18.8. saakka
- + VB-valokuvakeskus**
I. K. Inhasta Nelli Palomäkeen – Suoma-
laista muotokuvausta 8.6.–31.8.

Elokuvat

- + Kino Kuvakukko**
16.8. alkaen: Matkarakastajat
(Pedro Almodovar)
16.8. alkaen: Mesenaatti (Pia Andell)
17.8. alkaen: Yöni Maudin kanssa
(Eric Rohmer, 1976)
23.8. alkaen: Poski poskea vasten
(Blumenschein Viviane)

Muut tapahtumat

- + Gramofon Fest**
Musiikkitapahtumaa isännöi kuopiolais-
yhtye NEØV, joka on kutsunut mukaan
kotimaisen vaihtoehtomusiikin kärki-
artisteja.
Gramofon Fest pe–la 16.–17.8.
Ravintola Pannuhuone, Kuopio
- + Historialliset kosketinsoittimet
estradilla**
Historiallisten kosketinsoittimien festivaali
tarjoaa kaikkiaan 21 konserttia. Pääosaa
esittävät klavikordit, cembalot, urut, for-
tepiano, virginaali ja spinetti.
Festivaalin tapahtumapaikkoja ovat
mm. Kuopion musiikkikeskus, Tuomio-
kirkko, Pyhän Johanneksen kirkko, Män-
nistön vanha kirkko, Pyhän Pietarin kap-
peli ja Ortodoksikirkon seurakuntasali.
The Nordic Historical Keyboard Festival
14.–23.8. Kuopiossa
www.nordicclavichord.org

Ruukilla tapahtuu

- + Juankosken ruukkialueella** vietetään
Brynolfin viikonloppua. Perjantaina Teh-
taankirkossa perehdytään aiheeseen Juice
ja hengellisyys. Lauantaina ohjelmassa on
Pukkikalliolla soi ja Juankosken Näytelmä-
kerho esittää Viivi ja Wagner – näytelmää.
Sunnuntaina vuorossa on Suuri vesi-
kiertue satamassa. Kiertueeseen liittyy
myös Teatteri-Traktorin esittämä Shake-
spearan näytelmä Myrsky.
Ruukilla tapahtuu – Brynolfin viikonloppu
16.–18.8., Juankoski
www.juankoski.fi/tapahtumat

Sinulle surun aikana

Kuolema ja suru ovat tulleet lähellesi. On kuljettava läpi pimeään,
jotta voi nähdä valon. Jos tahdot jakaa kysymyksiäsi, ajatuksiasi,
ehkä itkuasikin toisten kanssa, olet tervetullut sururyhmään.
Ryhmien koko on enintään kahdeksan henkilöä.

Sururyhmä nuorille

SUNNUNTAISIN klo 12–17
25.8. ja 22.9. Poukaman leirikeskus
MAANANTAISIN klo 17.30–19.00
26.8., 2.9., 9.9., 16.9. Vanha Pappila

Ohjaajina nuorisotyönohjaajat Niklas Grönholm ja Anu Viippola.
Kysy vapaita paikkoja puh. 040 4848 415 tai 040 4848 408.

Sururyhmä työikäisille

TORSTAISIN klo 18.00–19.30.
22.8., 29.8., 5.9., 12.9., 3.10 ja 10.10.
Suokatu 22 B, 4. krs, pieni kokoushuone

Diakonissa Ulla Halonen ja pastori Heikki Hyvärinen.
Kysy vapaita paikkoja puh. 040 484 8233.

Sururyhmä ikääntyneille

TORSTAISIN klo 10.00–11.30.
22.8., 29.8., 5.9., 12.9., 26.9. ja 3.10.
Suokatu 22 B, 4. krs, pieni kokoushuone
Pastori Anna-Maija Hella ja diakoni Kirsti Makkonen.
Kysy vapaita paikkoja puh. 040 484 8233.

Sururyhmä itsemurhan tehneiden omaisille

TIISTAISIN klo 18.00–19.30.
3.9., 10.9., 24.9., 8.10., 22.10., 5.11. ja 3.12.
Suokatu 22 B, 4. krs. pieni kokoushuone
Diakoni Birgitta Oksman ja pastori Liisa Penttinen.
ILMOITTAUTUMISET 23.8. mennessä puh. 040 484 8223.

Järvi-Kuopion sururyhmät

MAANANTAISIN klo 18.00
26.8., 9.9., 23.9., 9.10., 21.10. ja 4.11.
Juankosken virastotalon kokoushuone
Diakoni Leila Asikainen ja pastori Kirsi Leino.
ILMOITTAUTUMISET 15.8. mennessä puh. 040 484 8611.

TORSTAISIN klo 18.00–19.30
22.8., 29.8. ja 5.9.
Vehmersalmen seurakuntakoti
Diakoniatyöntekijä Tuula Paul ja pastori Uwe Mäkinen.
ILMOITTAUTUMISET 19.8. mennessä puh. 040 488 8611.

**KUOPION EV.LUT.
SEURAKUNNAT** www.kuopionseurakunnat.fi

Sydämen hauta sekaisin

Tie kotikirkkoon kulki juutalaisuudenkin kautta. Sami Mitsman kertoo, miten matka kotiin kesti yli 30 vuotta.

Matkani kirkkoon on ollut pitkä. Se on ollut veneajelua myrskyssä ja tyvenessä, se on kuin riiji, jonka väreissä on koko elämä. Vain osan siitä voin nähdä valmiina.

Kiitän Luojaani, että riijin koko kirjavuus on salattu minulta. Elämäni riiji sisältää hyvinkin tummia sävyjä, siellä on mustalla langalla tehtyjä kovapintaisia alueita ja sitten vastapainona kirkasta keltaista ja oranssia.

Lapsuus 1970-luvulla oli tavallista: vanhempien työntekeä, lämpimiä mummolakesiä, pakkohiihtoa koulussa. Isoäiti opetti minua luottamaan Jumalaan. Nuoruuteni hengellisessä herätyksessä en ehdollistanut Jumalaa lainkaan.

Vuonna 1993 koin mullistavimman asian elämässäni. Saimme vaikeasti kehitysvammaisen tyttären. Myrskyn silmässä jouduin myös itseni kanssa ristituleen ja huidoin hyvin vahvasti tuulta kohti.

Siinä rytäkässä tuli avioero ja elämän toivottomuutta kuvioihin. Elämäntyylini muuttui. Opiskelin hoitoalan ammattiin, nykyään

olen Harjussa saattohoito-osastolla työssä.

Tahdoin kääntää kaikki kivet elämässäni nurin etsiessäni totuutta – mutta yksin. En voinut kuvitella tien raskautta.

Pikkuhiljaa jotakin toivoo alkoi näkyä. Vaikeasti vammaisen lapsen kasvattamisessa isänä olen ollut nuorallatanssija: itkua ja naurua, syvää ikävää ja luovuttamista. Osa minusta kuoli sinä päivänä, kun vein lapseni kehitysvammalaitokseen asumaan. En unohda koskaan lapsen katsetta ja tuota päivää.

Oman rajallisuuden hyväksyminen voi olla täydellisuuden tavoittelijalle henkisesti rankkaa. Olin sieluni tilassa yksin ihmisten keskellä. Elämässäni olivat alkaneet ”pimeät vuodet”. Kotikirkkoni risti ei todellakaan ollut näkyvissä. Syntyi kasapäin katkeria runoja ja avunhuutoja pöytälaatikkoon. Psalmi Jobin kirja tulivat tutuksi.

Jälkeenpäin olen ymmärtänyt, että noinaikin elämäni aikoina Hän oli kanssani ja antoi enkeleilleen käskyn varjella askeleitani.

Aikoinaan Helsingin Töölön asuntoon raahasin huonekalujani, ripustin Israelin lipun seinälle ja sanoin, että tähän on tultu ja tänne minä jään. Helsingissä vietin vajaat 10 vuotta elämässäni. Vuosien ajaksi henkiseksi kodikseni muotoutui Helsingin juutalainen seurakunta Malminkadulla.

Nuoruudessani olin asunut Israelissa pienen hetken ja reissannut siellä lukuisia kertoja muilla reissuilla. Juutalaisuus elämäntapana ja uskontona oli kiehtova. Olin saanut tutustua upeisiin juutalaisiin ihmisiin ja sen mystiseen kulttuuriin ja rikkaaseen elämäntapaan. Elämän kultaisen ohjeen noudattaminen ja hyvän tekeminen oli mielestäni kaunis tapa elää elämäänsä.

Olin sairaanhoitajaharjoittelijana juutalaisessa seurakunnassa ja jäin työhön juutalai-

seen vanhainkotiin beit Saraan. Nuo vuodet olivat vahvaa etsimistä. Sulauduin suureen yhteisöön. Juutalainen musiikki ja kieli ovat kauneimpia mausteita, joita Luoja on suonut ihmiskunnalle.

Sisäinen nälkäni kasvoi kuitenkin jatkuvasti, minulla oli paljon miksi-kysymyksiä. Keskustelin paljon rabbien ja ystävieni kanssa. Halusin nähdä traditioiden taakse. Eräs rabbi sanoikin minulle vaikeassa kääntymisprosessissa: ”Älä tee miettimällä elämästäsi liian monimutkaista, vaan elä sitä”. Yritin pysyä juutalaisessa elämäntavassani sapatin vietosta kosheriin, lakia noudattamalla elämä olisi helppoa.

Kerran ollessani Israelissa Jerusalemissa eksyin arabialueelle. Lopulta kotiin palatessani kuljin pysäköidyn turistibussin ohi, ja halusin tietää, mitä kivimuurin ja rautaportin takana on.

Olin tullut puutarhahaudalle. Hauta, josta kivi oli vieritetty pois. Lumouduin. Kyltissä haudan vierellä lukee englanniksi ”He is not here, for He is risen”, Hän ei ole täällä, koska Hän on ylösnoussut. Menin sanattomaksi. Jossakin takanani pappi jakoi ehtoollista matkalaisilleen.

Käsin kosketeltavasta pyhästä tunnelmasta olisi voinut leikata palan mukaan. Olin joskus nuorena tuntenut samaa. Toisaalta ahdistuin: mitä minä teen tuolla paikalla, olin tullut Israeliin vahvistamaan juutalaista sisimpääni Itkumuurilla ja rabbien opetuksen ääressä enkä hiljentymään kristittyjen pyhiinvaelluspaikalle.

Kuitenkin sydämeistäni liikahti tuona päivänä kivi liikkeelle ja sydämeni hauta oli ihan sekaisin. Minulla oli mukana kristittyjen raamattu ja Sidur, juutalainen rukouskirja. Minusta nämä kaksi kirjaa eivät taistelleet mitenkään toisiaan vastaan, jos pitäydyn Vanhassa Testamentissa. Sidurissa on viisautta, joka perustuu Jumalan ja elämän kunnioittamiseen sekä hyväntekeväisyyteen. Tietoisesti jätin Uutta Testamenttia lukematta. Tiesin mitä siellä lukee.

Sana ei jättänyt minua rauhaan, mutta hautasin poltteen. Syksyllä 2009 muutin takaisin Itä-Suomeen Helsingistä.

2012 olin sairaanhoitajana ja esimiestehtävissä. Vuosi oli kummallinen. Minua puhutteli syvästi työni, jota yritin tehdä. Oli kuin olisin vääntänyt tuulimyllyn siipiä vastapäivään tietäen, että jos heitän irti, niin tuuli huolehtii että mylly pyörii. Minä voisin vaikkapa levätä ja suunta olisi oikea.

Työstäni oli tullut yhtä suuri haaste minulle kuin uskonnosta elämässäni. Minut oli ajettu seinää vasten joka puolelta. Miettimällä asiat eivät tuntuneet lokahtavan kohdalleen. Turhautuneena ja väsyneenä jätin työtehtävät ja annoin kylmän pakkastuulen purra kasvojeni. Samoihin aikoihin Jumala oli alkanut vetää puoleensa. Erilaiset laulun sanat koskettivat tavallista enemmän.

Tiedän tänään, miten tärkeää elämässä olla oikealla paikalla. Noiden kuukausien aikana Jumala valmisti jotakin, jota olen saanut

”Tein Jumalani kanssa kauppaa uskonnosta.

nyt maistaa. Viime keväänä olin ristitulesa. Tein Jumalani kanssa kauppaa uskonnosta. Vuoden 2013 alkupuolella olin aloittanut sairaanhoitajan työt saattohoito-osastolla ja nyt olin sitten kuoleman kanssa tekemisissä päivittäin. Loistavaa, ajattelin ironisesti. Samoin kuin elämä ja kuolema kävivät taistelua tauotta tuolla osastolla, samoin minä kohtasin päivittäin oman jaakobinpainini.

Eräs sunnuntai-aamu muodostui merkitykselliseksi. Ajaessani töihin rukoilin Jumalalta ihmistä, joka rukoilisi puolestani. Olin ystäväystynyt erään kollegani kanssa Harjulan sairaalassa keikkahommissa, ja tavatessamme meidän jutut menivät jotenkin syvällisiin taiivasasioihin. Tiesin, että tämä ihminen oli löytänyt sen, mitä minä vielä etsin. Jotakin tapahtui hyvin nopeasti. Menimme

tyhjään potilashuoneeseen ja hän alkoi kertoa tarinaa syöpäsairaasta miehestä jolla oli merkittävä luottamus Jumalaan. Kuunnellessani häntä sydämeni melkein pakahtui ja miltei huudahdin hänelle: voitko rukoilla minun puolestani.

Hän teki työtä käskettyä ja minä kiitin. Siinä hetkessä tuo puutarhahaudan kivi oli lopullisesti vieritetty pois sisimmästäni ja painini päättyi Jumalani kanssa. Tiesin että nyt olin tehnyt tietoisien päätösten. Sain luovuttaa oman voimattomuuteni ja hapuiluni. Tilanne oli kova mutta helpottava, toisaalta tiesin että näin piti käydä. Kirkkoni risti alkoi näkyä pikkuhiljaa.

Kävin rippikoulun tänä kesänä ja minut konfirmoitiin 30.6. Riistaveden kirkossa. Olen siitä onnellinen, että olen ylipäänsä ymmärtänyt rippipappini Kirsi Leinon sanoin: armo kätkeytyy lakiin ja toisinpäin. Aloitan kuorolaulun uudestaan ja liityn Zipporim-kuoroon, joka laulaa pääasiassa hepreakielisiä lauluja. Tuleva syksy ja kevät menee teologian perusopintoja lukiessa avoimessa yliopistossa.

Kirkkoon liittymiseni kesä toi minulle myös pahaa mieltä. Kirkon asioista vastaavan ministeri Päivi Räsäsen puheista ei valitettavasti välity Kristuksen välittämä rakkaus. Ikävä että ihmiset luulevat, että kirkon kanta on Räsäsen kanta. Kirkon asioista vastaavan ministerin tulisi olla tehtävässään korrekti ja ihmisarvoa kunnioittava. Kirkosta eroaminen ei ole ratkaisu, se on enemmänkin hätähuuto.

Elän rekisteröidyssä parisuhteessa. Kannaatan tasa-arvoa, mutta mielestäni kirkkohäät ovat miehen ja naisen välinen juttu, mutta muuten samat oikeudet kuuluvat kaikille, oli kyseessä sitten hetero- tai homopari.

Saattohoitotyötä tekemänä tahtoisin, että jokainen saisi kokea kivuttoman ja arvokkaan, yksilöllisen kuoleman.

Uskossa oleellisinta on armon ymmärtäminen. Armoa ei ansaita eikä kukaan pysty omilla teoillaan tai hyvytyksellään sitä saamaan osakseen. Sinä ja minä olemme armon kehän sisäpuolella tällaisena kuin olemme.

Suomalainen on itsekriittinen, jopa armon itselleen. Pitää ansaita paikkansa ja olla tehokas, että on hyvä ja hyväksytty. Kuolemaa tekemällä ihmisellä kaikki on riisuttu. Kun jäljellä on enää vain yhden rajapyykin ylitys, siinä ei paljoa paina, miten hyvä olet ihmisenä ollut tässä elämässä tai kuinka arvostetussa asemassa olet vaikuttanut.

Jumalan rakkaus tulee juuri silloin armon muodossa esille. Hän kantaa virran yli ja hän anteeksi antaa, mitä tahdotkin anteeksi pyytää.

ULLA REMES

